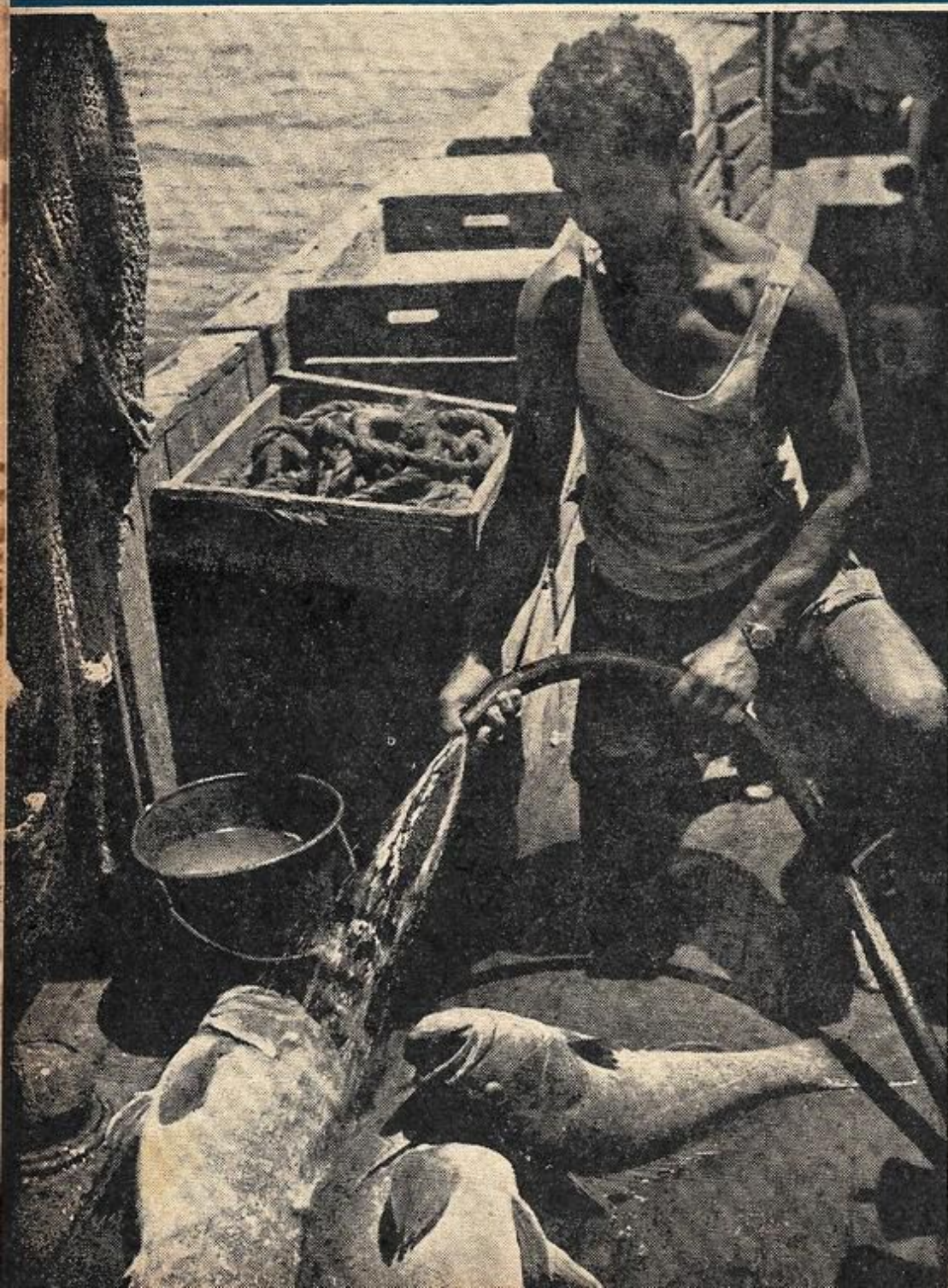

ים

גליונות החבל הימי לישראל

אהה
להדש

חברת ט"ו"ט"ז (נ"א"ב)
שנה רביעית
כ"אלול תשי"ט / אויג-ספטמבר 1949
כתובת המערכת
חבל ימי לישראל, תל-אביב
מ.ל. 2437 ת.ד. 1917

הועידה העולמית הראשונה של החבל הימי לישראל

החבל הימי לישראל יש לו עכשיו שליחות עוד יותר פוריה מאשר בעבר, לאחר שמדינת ישראל שולטת בימי הארץ.
מדברי דוד בן-גוריון, ראש הממשלה

בימים 24 ו-25 באוקטובר ש. ז. תתכנס בחיפה הועידה העולמית הראשונה של החבל הימי לישראל. כ-200 צירים ואורחים, מכל רחבי הארץ ומסניפי החי"ל בתפוצות ישתתפו בה. שרי הממשלה, חברי הנהלת הסוכנות היהודית וראשי הצבור ישאו בה את דברם.

אין זאת ההזדמנות הראשונה לחבל הימי לישראל להעלות לבירור נרחב וממצה את פרשת הימאות העברית ואת בעיותיו הוא. גם בוועידות הארציות שנתקיימו בשנים שעברו וגם בכנסים שהיו בג'נבה, ערב מלחמת העולם, ובבאזל, בימי הקונגרס הציוני הכ"ב — עמדו ענינים אלה על הפרק.

ובכל זאת שונה מאלה תכלית שנוי ועידתנו הקרובה. כמה וכמה גורמים חדשים ונכבדים במאד יקבעו את תכנה ואת היקפה והם הם שיטביעו את חותמם עליה ויבדילוה מכנסיו הקודמים. ובראש וראשונה — עובדה התכנסותנו במדינת ישראל הריבונית והעצמאית.

בקום המדינה העמדה התנועה הציונית העולמית בפני בעיות וענינים שלא היו ידועים לה לפני כן. גם המוסדות והארגונים, שפעלו במסגרתה כגורמים צבוריים-התנדבותיים ניצבו על פרשת דרכים, כשואלים את עצמם: אנה? האמנם השלימו כבר את התפקידים שהוטלו עליהם ואין להם אלא להתברך בהישג ההיסטורי העצום, שגם הם השתתפו ביצירתו? או אולי — זוהי רק התחלה של שלב חדש ועליהם להוסיף ולשרת את הענין הכללי בכחות מחודשים ובקנה מדה נרחב יותר?

התפתחות הענינים בשנה הראשונה לקיום המדינה הביאה לידי התפכחות מסוימת וגם אלה שנראה היה להם, כי אמנם הקיץ הקץ על הכחות והגורמים ההתנדבותיים — נפקחו עיניהם לראות, כי לא כן הוא.

הקמתה של המדינה לא זה בלבד שלא צמצמה את שטח הפעולות של הצבור המתנדב, אלא הרחיבתו. דוקא עתה נתבע הנא, ופי כמה מבעבר, לפעולה נרחבת בארץ ובתפוצות, בקנה מדה ההולם את צרכינו האקטואליים ואת מגמותינו — לקבוץ גלויות ולביסוס מדינתנו, בכל שטחיה ועל כל ענפיה. המדינה הצעידתנו במאד גם בענפי הימאות השונים. ודוקא משום כך — בשל אותו גידול ובשל אותה הרחבה, אשר לא שערנו כמוה בשנים שעברו, גדלו גם תפקידינו.

גם בשטח הימאות, כבכל שטחי עבודתנו וחיינו, הוספנו נכסים רבים במשך השנים ואנו, החבל הימי לישראל, היינו שותפים להם. עודדנו ויומנו מפעלים בספנות, בדיג ובנמלנות; החדרנו והעמקנו בקרב הישוב והעם בתפוצות את ההבנה ואת האהבה לים; ספקנו שרותים לימאים המפליגים במרחבי הימים; ואחרון אחרון — טפחנו ורבינו את מפעלי ההדרכה, ולא מעט ייזקף על חשבוננו מאותו "כוח האדם" שגדל לנו לצרכי הימאות. בכוחן של הפעולות שבצענו הפכנו להיות אחד הגורמים הרציניים לקדום של המפעל הישראלי.

תכן הענינים

הועידה העולמית הראשונה של החבל הימי לישראל.
שנת הדיג הראשונה בכנרת המשוחררת
— מ. נון

מעגן מיכאל
"אחד אניות ארץ ישראליות בע"מ"
סיים פעולותיו
עובדי אניות "שהם" בכנוסם
הימאים דורשים תנאי עבודה הוגנים —
ד. שובל

המוזנה בטנטורה
יורוי ים ישראליים בחופי דאר —

א. נשר
מ"שה הצלה בחוף ת"א — ק. ברקוביץ
הנתח בלב ים (ספור) — ג. ד'אנונצ'יו
אינני אלא אפס נוכח ים (שיר) —
י. זילברשלאג
כבוש מצולות הים — ד"ר ד. קימלפלד
ליוניקה.

" Y A M "
MONTHLY JOURNAL OF THE
ISRAEL MARITIME LEAGUE
Vol. IV. № 15-16
August-September, 1949

Contents:

First World Conference of the Israel Maritime League
First Fishing Season on Liberated Sea of Galilee
By M. Nun
"Michael Breakwater"
Israel Shipping Pool Winds Up
Seamen Serving on "Shoham" Ships at Conference
Seamen Demanding Better Working Conditions
By D. Shouval
Central Nautical Camp at Tantura
Israel Seafarers at Dor
By A. Neshet
A Salvage Case in Tel-Aviv
By C. Bercovici
Surgeon on the Deep Seas (A Story)
By G. D'Annunzio
I am Naught in the Force of the Sea ... (A Poem)
By I. Silbershlag
Deep Sea Exploration
By Dr. D. Kimelfeld
The Month's Events.

לקראת הועידה

בעיות הימאות העברית בשעה זו ודבר פעולותיו של החבל הימי לישראל בעתיד יועלו לדיון מקיף בוועידתו העולמית הראשונה של החי"ל, שתתכנס בחיפה ב' 24-25 באוקטובר ש. ז.

ישיבת הפתיחה תתקיים על ספונה של האניה "קדמה", בהשתתפות שרי הממשלה וחברי הנהלת הסוכנות היהודית. עם תום הישיבה יפליגו הצירים והאורחים לים לשעות מספר.

למחרת היום יקוימו הדיונים באולם המרווח של בית יורדי הים בחיפה ובשעות הערב תיערך מסבה חגיגית, בהשתתפות באי כח מוסדות ומפעלים ימיים.

למחרת הועידה יבקרו הצירים בבית הספר הימי ובפנימייה, בנמל, בתהנה לחקר הדיג הימי, באניות הסוחר ובאניות חיל הים.

בוועידה ישתתפו כ' 200 ציר, מהארץ ומסניפי החי"ל בתפוצות. פעילי החבל הימי לישראל בארה"ב, דרום אפריקה, צרפת, אנגליה, איטליה ואוסטרליה הודיעו כבר על השתתפותם בוועידה. גם מארצות הודו אחדות יבואו צירים לוועידה.

יתכן כי שטח פעולה זה או אחר יוצא עתה, לאחר קום המדינה, מתחום סמכותנו, אך במקומו באים כמה וכמה שטחים אחרים, שאולי אנו, ורק אנו, מצווים לשרתם. יש בינינו המרחיבים את תחום תפקידיו של החי"ל ויש המצמצמים אותו. יש הרואה בחבל הימי לישראל את הקרן לימאות, המכלכלת כל מפעל וכל יזמה והסוללת דרך להישגים כלכליים חדשים, ויש הרואה בו אך כח צבורי מכוון ומכשיר לטפוח הרעיון של "יהודה ימית", להדרכת הנוער ולעדוד מפעלים. יש המחייב את שיתופו של החי"ל במפעלים כלכליים בספנות ודיג ונמלנות, במדה הגדלה והולכת, ויש המתכנן בשבילו תכנית פעולה — בהדרכה, בהסברה, במתן שירותים לימאים ועוד. לא מעניננו לקבוע כרגע עמדה בשאלה זו השנויה במחלוקת, אך הועידה חייבת להשיב לה תשובה מפורשת וברורה. יש לנסות ולנסח בבהירות האפשרית את מגמת פעולתנו בתחום המדינה, מבלי להתעלם מזה.

אך בירור המגמות ונסוחן אינו אלא אחד התפקידים העומדים בפנינו. לא פחות חשוב מזה — יצירת המסגרת הארגונית ההולמת אותן והקמת הכלים לבצוע.

רבבות חברים נותנים לנו כיום יד בפעולתנו, אך אנו — ויאמר הדבר בגלוי ובפשטות, לא במדה מספקת נעזרנו בגורם רב-ערך זה, שביכלתו לשמש מנוף לפעולה. בכוחם של רבבות לגייס אמצעים נרחבים בהרבה מאלה שאנו מגייסים כיום ובאפשרותם להקים מפעלים רבים וחשובים. גם בענין זה חייבת הועידה לדון.

ולבסוף: זו הפעם הראשונה נזדמן — במסגרת ועידה עולמית פורמלית — לפגישה עם חברים לדעה ולמעשה מארצות חוץ.

לא ניתן לנו במשך השנים, (פרט לסניף אפריקה הדרומית, שהוקם עוד לפני מלחמת העולם השניה) לפתח פעולה גדולה בתפוצות. רק בשנתיים האחרונות נוספו לנו תאים ארציים בכל רחבי תבל. סניפים צעירים אלה זקוקים להדרכה, לעצה טובה, להסברה נרחבת, לחומר אינפורמטיבי רב, לתכנית פעולה.

נחטא לאמת ולמטרה, אם נראה את הסניפים בחו"ל כמקור להכנסות בלבד. לא רק ה"רכוש" נחוץ לנו, כי אם גם ה"נפש". יתר על כן: אין אתה מגיע לגיוס אמצעים, אלא אם כן כל אחד מהסניפים בתפוצות רואה את עצמו חייב בפעולה שיטתית, ארגונית והסברתית, בכל ימות השנה. ויש לעיין גם היטב בפרשת הפעולות המעשיות לנוער העברי בגולה, שגם מתוכו יקומו לנו עתודות למפעלי הים בישראל.

בוועידתנו העולמית הראשונה ובפגישות מיוחדות עם שליחינו מהתפוצות נעמיק בבעיה זו ונחפש לה פתרונות. עסקנינו יוכלו גם בהזדמנות זאת לראות מקרוב את מפעלנו, אגב סיור בישובי הדיג, בנמלים ובאניות, על מנת לקבל אינפורמציה תוך "מראה עינים".

המעמסה שנטלנו על עצמנו נכבדה וכבדה ביותר. בכחות משותפים אפשר להתגבר על הקשיים, להבטיח את האמצעים הדרושים, להבהיר מגמות, ליצור מסגרת ארגונית מתאימה ולסלול דרך לפעולות חשובות.

במדה שנצליח בכל אלה נוכל להבטיח שנים פורייות לעבודתנו.

בימים אלה מלאה שנה מיום שמשקי הדיג של הכנרת חידשו את עבודתם בים, לאחר ההפסקה שבאה עקב המלחמה. ומשנגשו לעבודה עמדו הדייגים נוכח מציאות חדשה, שלא היתה כמוה במשך 13 שנות כבוש הכנרת, שקדמו לשחרורה המלא.

כובשי הכנרת רואים שכר בעמלם

בשנים שלפני המלחמה היינו קומץ קטן בין המון הדייגים הערבים. 30 רשיונות ניתנו לדייגים עברים לעומת 150 לערבים, אך כל החוף הסורי היה פתוח בפנינו בכל השיטות מלבד החרם (גרף), שבו מותר היה לנו לדוג בחוף הזר רק במשך יממה אחת בשבוע. עם שחרור הים ובריחת הדייגים הערבים נדמה היה לכל מי שאינו בקי בעניני הים, כי מובטחת לנו עונת חורף ברוכת תוצרת ורבת הכנסות. אך לא כן חשבו הדייגים שהלכו לקראת החורף המתקרב בלב מלא דאגות. והיתה סיבה רצינית לכך: מקום הדיג הראשי בכנרת — קורסי — נסגר בפנינו עקב המלחמה. נוסף לכך יצאו מכלל דיג כל החוף המזרחי הישראלי (מלבד הקטע המצומצם של עין-גב) והפינה הצפונית מערבית הקרובה לגבול. לפי מידות אורך החוף נצטמצמו מקומות הדיג פי שנים, אך לפי ערך עושר החוף וחשיבותו לגבינו צומצם הים עד כדי שלישי, וכל זה בעיקר בגלל המקום קורסי. מן הראוי, איפוא, ליחד עליו את הדבור.

הדג המצוי ביותר בכנרת הוא סרדין הכנרת הנקרא בערבית בשם לבנון. דג זה שורץ בכנרת בכמויות עצומות. במשך כל ימות השנה הוא מצוי במפוזר על קרקע הים וניזון מהבוץ העמוק העשיר בחמרי מזון. בתקופת החורף מתרכזים הסרדינים בהמוניהם, בימים מסויימים ולפי תור קבוע, בקרבת החוף של קורסי בכדי להטיל ביצים על הקרקע המרוצפת אבני בזלת בינזניות וחצץ. אז צדים אותם הערבים בקלע (שבקיה בלשונם) והדייגים העברים ברשת-טבעות מודרנית, הקרויה בשם סקל'וה. במשך עונת חורף היו ניצודים כ-500 טון סרדינים, ומוק היה חלקנו כדי 10%. בלילות של שפע היה מתרכזו במקום מצומצם זה כל צי הדיג של הכנרת, העברי והערבי. הסרדין היה מקור הפרנסה הגדול ביותר של הדייגים הערבים והעיקרי אצל הדייגים העברים.

עם חסימת חוף קורסי ידענו שנסתם מקור פרנסתנו. אך התברר לשמחתנו שלשוא דאגנו, כי מן השמים סייעו לנו. עקב הגשמים העזים שירדו בחרף, עלו פני הכנרת ונוצרו תנאים חדשים. דגי משפחת האמנון הופיעו בכמויות בלתי מצויות. הדג הזה, "הציל את המצב" ברגע האחרון.

ששה מינים בכנרת למשפחת האמנונים. חמשה מהם ניצודים ברשתות והחשובים ביותר מבחינת הגודל והכמות הם שנים: אמנון הגליל ואמנון הנילוס. במשך כל שנות

עבודתנו בים ניצודו האמנונים בעיקר בחלק הצפוני של הים. כי האמנונים אוהבים אזורים עשירים בצמחית מים, כגון עשבים וסוף, ואלה מצויים בעיקר בבקעת בטיחה שבחוף הסורי. בצד המערבי של הים הופיעו האמנונים בכויות ניכרות רק מסביב למעינות החמים של בטיחה והגן הרוסי (בין טבריה למגדל). על המקומות האלה היתה "חזקה" לדייגים הערבים שלא נתנו דריסת רגל לדייגים העברים. את החוף המזרחי הישראלי לא פקדו האמנונים אלא לעתים נדירות. החורף, כסו פני המים העולים את חלקי החוף המרוחקים המגדלים עשבים ויצרו מקומות מרבץ חביבים לאמנונים לאורך כל החוף הצפוני-מערבי. גם מעוט הסירות הצדות היתה, כמובן, גורם חיובי לרכווי האמנונים. כמות הדגה התחילה לעלות באופן מפתיע. בעונות המצויות היתה סירת-אמבטן המביאה 40—60 ק"ג נחשבת למצליחה, והחורף עלתה התוצרת פי שנים ופי שלושה. היו לילות-ברכה שהכמות היתה תלויה אך ורק בזרזותם של הדייגים להוציא את הדג משקיה המסובכים של רשת-האמבטן המיועדת לציד האמנונים. ולא די בזה. היו מקרים, שסירות שעבדו לפי התור על המעין של טבחה הביאו במשך יממה עד כדי טון אמנונים שנמכרו לסוחרים במחיר של 700—550 לירות. דומה שאוירת קסמים התחילה לרחף על פני הים. את אשר לא הביאה סירה קודם לכן במשך שנה שלמה, הביאה סירה השנה במשך ליל-ברכה אחד.

ידיעות והשמועות על ההצלחה עשו להן חיש כנפים ומספר הסירות של הבודדים התחיל לעלות. בימי קרבות השחרור מסביב לכנרת לא היתה אף סירת דיג של בודד בכנרת, וכל הסירות שהשתתפו במערכה היו משל המשקים. ועם סיום עונת-החורף עסקו כבר בדיג 13 סירות-דיג של בודדים. לא כל הדייגים שהופיעו פתאום היו פנים חדשות בים. כי לראשונה חזרו לים הדייגים שעבדו לפני שנים ונטשוהו מחמת המציק הערבי וההכנסה הירודה. נוספו דייגים חדשים שיש בדעתם להתקשר ברצינות לדיג, אך הופיע גם האלמנט הבלתי בריא — מסוג רודפי-הפרוספריטי שעטו "לגרוף זהב" — שיברחו מהים בעקבות השפל האפשרי. יש לציין בשמחה ובברכה שגם העליה החדשה תרמה את חלקה הפרודוקטיבי לים. נוסד קואופרטיב של 10 עולים חדשים מבולגריה, בהדרכתו של דיגרותיק שעזב את עין-גב. עובדה משמחת היא שאנשים לא צעירים, לא נרתעו לבחור במקצוע קשה זה, וכבר הספיקו להתערות בים ולהתקשר אליו.

אחרי שנים רבות של מלחמה עקשנית לפיתוח ענף הדיג במשקים, ראו ותיקי כובשי הכנרת שכר בעמלם. היתה זו שנת הרווחה הראשונה של הענף. יום העבודה שנערך לפני כמה שנים בגרושים ספורים, ערכו עלה ללירות

שלמות. אך גם השנה, למרות שעות העבודה הרבות והבלתי נוחות של הדיג, ולמרות העונתיות של העבודה לא עלה שכר עבודתו של הדייג על שכר עבודתו של בעל מקצוע טוב בעיר. ואין בכוחה של עונה יחידה זו לכסות את ההפסדים הגדולים של השנים, בהן היה הדיג רק בבחינת ענף חלוצי, שהוריד את רמת חיי הקבוץ כלו. עיקר ההכנסה החרפית של קואופרטיב משקי הכנרת, עין-גב, גנוסר ומעגן, בא מ־25 טונות האמנונים שניצודו במשך העונה; פדיון הקואופרטיב במשך השנה שחלפה הגיע ל־115 אלף לירות.

עונת הקיץ

עם התקרב הקיץ ירד יכול הדיג פלאים. רוב סירות הבודדים הפסיקו לעבוד בכלל, הואיל וליל עבודה של קבוצת אמבטן, בת 4 אנשים, הכניס תוצרת של 10—5 ק"ג. התחילו לעבוד קצת בחרם ובחכות — אך התוצאות היו זעומות. אחרי עונת הברכה באה עונת השפל והבטלה של הדייגים. כזאת היא עונת הקיץ הרגילה של הכנרת כמשפטה מאות ואלפי שנים.

אך דייגי המשקים הפכו את המסורת העתיקה על פיה ועונת הקיץ המתה נהפכה אצלם לעונה „הבוערת“. וכך קרה הדבר:

לפני כמה שנים ניסו דייגי עין-גב לצוד סרדינים גם בקיץ. סירות מצוידות בלוקסים חזקים יצאו לים וריכזו סביבן את הסרדינים המפוזרים. הנסיון הוכתר בהצלחה רבה ולתמהונם הרב של הערבים התחילו לזרום לשווקים טונות של סרדינים בימי הקיץ. הוגשו תלונות ומיד באה התערבות האנגלים, ששקדו על הקפאת יחסי הכוחות בין שני העמים על הכנרת, כפי שחרץ הספר הלבן. מיד נתפרסם חוק מיוחד האוסר דיג-אורות על הכנרת, בכדי שלא יגדל כוחם של היהודים. ומן הראוי לציין שציד הסרדינים בקיץ אינו מביא כל נזק למשק הדגים, בנגוד לציד בחורף בזמן ההטלה.

הקיץ חזרנו על הנסיון וטונות של סרדינים התחילו להגיע לשווקי הארץ. הופתענו מהאפקים החדשים שנפתחו לפיתוח הדיג, אך הופתעה גם „תנובה“ שלא היתה מוכנה לשווק מין זה של דגים בקיץ. הופתעו גם סוחרי הדגים מפני הטרחה הרבה והרווח המוגבל (אך הזוגן) הבא מהסרדינים ומיאנו למכרם. וכתוצאה מכל ההפתעות יחד הוטלו עשרה טון סרדינים לאשפתות של חולון. נתעורר רעש צבורי ופולמוס בעתונות, ומאז למדו כל הצדדים מהכשלון ובתוקף ההתערבות של משרדי הפיקוח על המזונות מתנהל כבר שיווק הסרדינים למישרין.

בהתחלה עבדה קבוצת סקלווה אחת המעסיקה 15 איש, מהם עשרה על הים, והזקוקה לצי של חמש סירות: סירת מנוע, סירת-הרשת, סירה להובלת התוצרת ושתי סירות לוקס. כעת עובדות שלש קבוצות המעסיקות כ־50 איש

וצי של 15 סירות. בחודש הבא תעבודנה כבר ארבע קבוצות. מאז קיום הדיג העברי לא עבדו כל כך הרבה דייגים עבריים בעונת החורף הבוערת ביותר, ועל אחת כמה וכמה בקיץ. עובדים רק „בתקופת החושך“, כלומר: מ־כ' בחודש ועד י"ב בחודש הבא, כי אין אור הלוקסים יכול ל„התחרות“ באור הירח הבהיר והחזק. מהתחלת העבודה בחודש מאי ועד עתה כבר ניצודו למעלה ממאה טון סרדינים.

לקראת תנופה חדשה

הדיג העברי בכנרת נמצא, איפוא, בקו עליה מתמדת ולקראת עונת החורף מתכוונן קואופרטיב המשקים להכפיל את מספר עובדיו. הקבוץ „מעגן“, שישב עד כה במושבה כנרת, עבר עתה למקום התישבותו הקבוע על חוף הים במחנה חיל הספר שעל יד צמח. אחרי שהוגדר עתיד הנקודה באופן סופי, מתכוונן הקבוץ להכפיל את מספר עובדיו. בחודש האחרון נוסף על הקואופרטיב חבר חדש, הוא משק „און“, שהתישב באמצע הדרך בין צמח לעין-גב. קבוץ זה הוא הראשון לתנועת הנח"ל. הגרעין קבל את הכשרתו בעין-גב ובמיוחד התמחה בדיג שיהווה את אחד הענפים העיקריים של המשק הצעיר. וגם ידם של המשקים הותיקים עוד נטויה.

הכנרת המשוחררת לא תשאר ריקה. בכוחו של הים הקטן הזה לספק לישוב מאות טונות של דגים טריים ולחסוך למדינה רבבות דולרים המוצאים כעת ליבוא דגים. ים כנרת לא הכניב ולא יכניב.

„מעגן מיכאל“

כפר דייגים חדש על אדמת כברה

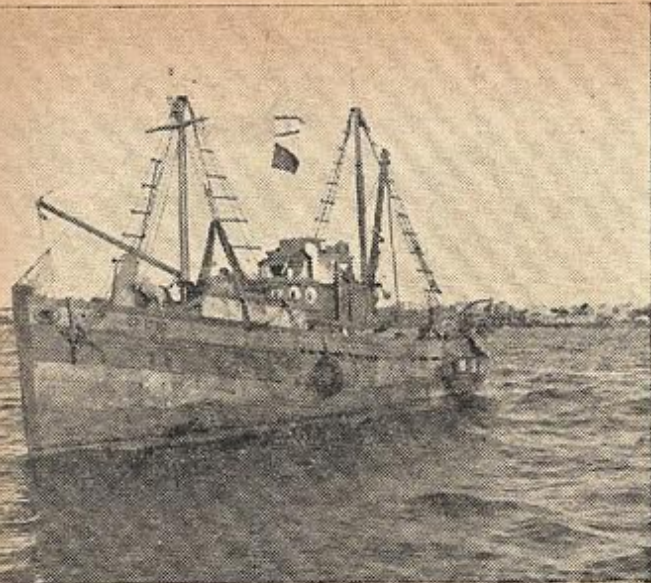
ב־25 לאוגוסט ש. ז. הונח היסוד ל„מעגן מיכאל“ — כפר עברי חדש לחופו של הים התיכון, שיושתת על הקלאות ודיג. קבוצת „הצופים“ א' עלתה למקום זה להתישבות. חבריה — יוצאי תנועת „הצופים“ בארץ וחניכים מ„הנוער העובד“. רובם — בוגרי בתי הספר התיכוניים בארץ וקצתם מעלית הנוער, שזכו כבר להתערות בחיי הארץ. הקבוצה הגדירה את עצמה לקבוץ המאוחד והנקודה תשא את שמו של מיכאל פולאק, אחד ממנהלי פיק"א בארץ.

הקבוצה שעלתה להתנחל החלה את דרכה כגוף קבוצי בשנת תש"ב, עת חבריה נטו מספר אהלים בפרדס חנה. אחר כך עברו למחנה זמני ברחובות, בה פיתחו מפעלי מלאכה שונים: נגריה מכנית, מסגריה, רפת ועוד.

אולם במרכז טיפוחיה של הקבוצה עמד משק הדיג. תחילה עבדו דייגיה על הספינה „עוגן“ של חברת „נחשון“. ברבות הימים רכשו שולת מוקשים בריטית, שנפחה 80 טונות והכשירה לדיג ימי — היא הספינה „צופיה“, הגדולה בצי הדיג הימי העברי. עתה רכשו ספינת דיג שניה „אומ" ברינה, שבימים אלה הביאוה מאיטליה.

כשותפות עם דייגי הצופים עובד גם צוות דייגים איטלקים בספינתם „לה רוקו“. הקאפיטאן ג'וזופה רוסטו, רב החובל של „לה רוקו“, מדריך את דייגי הצופים והוא מפליג אתם לרוב בספינתם „צופיה“ וחלף זה מפליג אחד מדייגי הצופים בספינה האיטלקית. השלל של שתי הספינות מתחלק בין השותפים חלק כחלק.

ענפי המשק העיקריים של הקבוצה יהיו: דיג ימי, בריכות דגים, ירקות, מספוא, בננות ורפת. ב„מעגן מיכאל“

ספינת הדיג „צופיה“ של קבוצת „מעגן מיכאל“.

יתחילו בקרוב בהקמת הבתים הראשונים. קו צנורות למי שתיה הולך ונשלם, והטרקטור של הקבוצה עומד כבר מוכן לפלח את אדמות כברה.

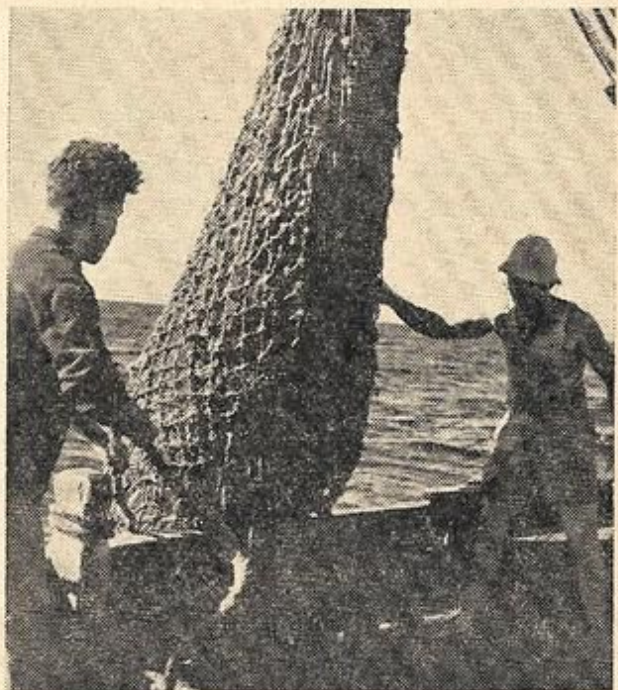
הבאים לחג העליה של „מעגן מיכאל“ מצאו על גבעה יפה, הנישאת עשרות מטרים מעל פני הים, צריפים מכוסים גגות אדומים; דגליים שונים, ודגלי האומה והמעמד שעיטרו את הגבעה, הוסיפו לזית חן ובישרו לאורחים המרובים — הורי חברי הקבוץ, נציגי מוסדות, עתונאים, קציני צבא ממחוז העמק והשומרון, ערביי הכפר השכן גוברנה — שאכן חג גדול לקבוצה.

הסיסמאות שהתנוססו בכניסה, הוקדשו בעיקר לים, שגליו מלחכים את גבולות המשק, אך דבר המובן מאליו, כי עתידה של הנקודה על ענפי הים והמשק החקלאי גם יחד. אדמתה הדשנה, שאך לפני פחות מדור אחד היתה מפורסמת כשטח ביצה עצומה וממארת, יפה לתנובת שדה ולעיבוד אינטנסיבי.

ויפה אמר א. הרצל לד בברכתו לקבוצה המתנחלת: „מיווג היבשה והים, האדם והארמה, יתנו דחיפה להקמת ישובים במהירות, באדמה פוריה זו. הזמן קצר ויש לעשות מיד. יש לספק לבחורים את הכלים והם יעשו את המלאכה. ולמנהלי פיק"א אמר: „לא נריב עוד, אך יש לנו פלוגתא בנוגע לזמן, לא נוכל לחכות חדשים אחדים, אלא רק שבועות מעטים וימים. ככה עלינו לעבוד במפעל התישבותי“.

בשורה חשובה הביא למתישבים י. רותם, מנהל אנף הדיג במשרד החקלאות, בהודיעו, כי מתוך שלוש הספינות שהוזמנו על ידי הממשלה תקבל הקבוצה ספינה אחת גדולה לעבודה בדיג. כן ייהנו חבריה מהמעגן המוקם והולך בקר סריה כנמל דיג מרכזי.

הרוח החיה בטכס היה האגרונום י. המבורגר, ממנהלי פיק"א בארץ, בין המברכים — ב"כ מוסדות וארגונים.

„שק“ הדיגים הועלה לספינה.

שתי אניות גדולות, בנפח של 10,500 טון ב"א נרכשו בארצות הברית ע"י חברת קו ישראל-אמריקה בע"מ. מיסודם של "צ"ם", חברה השייכת הישראלית בע"מ. החברה האמריקאית-ישראלית לספנות וחברת ההשקעות של הבנק לדיסקונטו. הן תכנסנה לשירות המשאות בין אמריקה הצפונית ונמלי ישראל בשמות "ת"א ב"ב" ו"פ"ו".

נפח הצי המסחרי הישראלי יגיע, עם רכישת שתי האניות, ל-100 אלף טון ובזאת תוגשם מחצית התכנית שהותוותה לספנות המסחרית הישראלית לתקופת שנתיים.

קו אניות חדש בין אירופה וישראל

עם סיום פעולותיו של איחוד חברות אניות א"י בע"מ הוקמה - ביזמתה של חברת "עתי" - חברה חדשה בשם "קו ישראל-אירופה בע"מ" לשירות ימי דו-שבועי מנמלי רוסרדם, אנטוורפן ולונדון לישראל. החברה הכניסה לנמלים אלה שש אניות. בהתאם לצורך ובמידה שיהיה מסען בכמות מספקת, תפלגנה אניות החברה גם לנמלי גרמניה ולגרדיניה.

דן גלעד (במרכז), בא כח אגודת הימאים בחיפה, בפגישתו עם ימאים זרים בחוף ניריורק.

על-ידי כך, שהאיחוד דאג להבטחת מטענים מלאים לאניות שיצאו מבריטל או מנמלים אחרים ישר לנמלי ישראל, בלי להתעכב בשום נמל של ארץ שכנה.

שיתוף פעולה בין כל הגורמים

במסגרת איחוד אניות א"י בע"מ התאחדו בפעם הראשונה שני גורמים, שהתרחקו זה מזה קודם לכן, והם אנשי הסאקטור הפרטי, מחלוצי הימאות בארץ, ואנשי הסאקטור ההסתדרותי. האיחוד גרם לתיאום פעולה בין שתי החברות ללא חכוכים. בהודעתו על סיום פעולות האיחוד, "שמח ועד המנהלים לציין, כי פעולותיהם האישיות של השותפים יימשכו ללא הפסק, וההפלגות החל מחודש ספטמבר ייערכו על-ידם". אין יודעים עדיין, באיזו מידה יימשך גם להבא תיאום הפעולה בימאות בין שני הסאקטורים, הפרטי וההסתדרותי, תיאום שהובטח ע"י כה על ידי האיחוד.

על סיום פעולות חברת "איחוד אניות א"י בע"מ" ב-31 באוגוסט 1949 החליט ועד המנהלים של חברה זו בישיבתו האחרונה.

הנימוק הרשמי לצעד זה הוא, כי האיחוד נוסד בימי חירום, אך עתה, לאחר שההובלה הימית מתנהלת כסדרה, יוכלו השותפים שפעלו במשותף במסגרת האיחוד, לפעול באופן חפשי, עצמאי כלפנים.

כן נאמר בהחלטה, כי מכיון ש"התפתחות הספנות הישראלית הולכת בד בבד עם התפתחות המדינה, סבור ועד המנהלים, כי שותפי האיחוד ישכילו להגיע למטרה, בהיותם חפשים לגייס את האמצעים העצמאיים והצבוריים העומדים לרשותם".

ייסודו של ה"איחוד"

איחוד אניות א"י בע"מ נוסד בימים החמורים שלאחר הפינוי הבריטי, כשהוטל הסגר רשמי ובלתי רשמי על חופי ישראל על ידי גורמים זרים. האיחוד הורכב משלוש החברות "עתי", "צ"ם" ו"נחשון", והוא נחלץ למטרתו - הבטחת ההובלה הימית של מיצרכי מזון חיוניים וחמרים אחרים לארץ - על ידי חכירת אניות.

34 אניות מאירופה

במשך השנה האחרונה חקר האיחוד 34 אניות, אשר הביאו לארץ למעלה מ-125,000 טון מיצרכים חיוניים, מנמלי מערב אירופה ונמלים צרפתיים. כל האניות הגיעו לתעודתן ללא תקלה, ואף טון אחד מן המשלוחים שנועדו לישראל לא הלך לאיבוד.

35 אניות מאמריקה

נוסף על כך פעל האיחוד כסוכנה של חברה אמריקאית ישראלית להובלה ימית בע"מ, ניריורק, אשר הוקמה בארצות-הברית באותו פרק זמן כשהאיחוד הוקם בארץ. על ידי כך טיפל האיחוד ב-35 אניות מצפון אמריקה ודרומה, שהביאו לארץ למעלה מ-250,000 טון סחורות. האיחוד טיפל איפוא, ב-400,000 טון סחורות, כמות המהווה בערך שליש של כל היבוא לארץ באותה תקופה.

יצירת קו חדש

פעולת האיחוד יצרה למעשה קו-אניות חדש בין נמלי צפון-אפריקה וישראל, ועל ידי כך סלל האיחוד את הדרך לשותפיו, העומדים להכניס בהקדם אניות בדגל ישראלי, שיהלכו במקום האניות הזרות שנחכרו עד כה. ההתחלה בכיוון זה כבר נעשתה עם כניסתה לשירות של האניה "דרומית", השייכת לחברת "שהם".

מחירי ההובלה

מחיר ההובלה של האיחוד היו נמוכים מאלה של תעריפי ה"קונפרנס" של הים התיכון. חסכון בדמי הובלה נגרם

נחתם חוזה-העבודה בחברת „שהם“

לאחר משאומתן שנמשך בהפסקות כמה חדשים, נחתם ב־22 לספטמבר ש.ז. בראשי־תיבות, חוזה־עבודה בין חברת „שהם“ ובין הנציגים של עובדי אניות החברה. החוזה טעון אישור מצד הנהלת „צים“ המורחבת. החוזה החדש מבטיח שיפורים בתנאי העובדים ונתקבל בסיפוק רב על ידי ציבור הימאים. לפי ההסכם שהושג, תעלה החברה את המשכורת היסודית של העובדים ב־20%, יוגבלו שעות העבודה של הימאים ל־52 שעות בשבוע, חוץ מעובדי המשק, שיעבדו 56 שעות. בין היתר מבטיח החוזה החדש בחירת ועדה, שתקבע את טיב האוכל וכמותו ואת תנאי השיכון באניות. קבלת העובדים לאניות תבוצע רק באמצעות אגודת הימאים. תוקף החוזה הוא עד ה־1 באוגוסט 1950.

ציבור הימאים בצי־המסחר הישראלי — זהו כבר „יש“ הראוי לשמו. 600—700 הימאים — מלחים וקצינים, אנשי־משק ומכונאים, טבחים ומלצרים — כל אלה יש להם בעיות ודרישות משלהם. התנאים המיוחדים, שבהם נתונים הימאים: ריחוק מהיבשה, ניתוק מהמשפחה — משווים אופי מיוחד לבעיות.

שאלת תנאי־עבודתם של הימאים העברים, שרובם הגדול עובד בחברת „שהם“, עלתה על הפרק בסוף יוני ש״ז לרגל חידוש חוזה־העבודה עם אגודת הימאים. המשאומתן היה ממושך ועורר הדים רבים.

נציגי העובדים באניות — „תגבורת“ לועד

המו״מ החל בין ועד אגודת הימאים לבין הנהלת „שהם“. ההנהלה הסכימה תחילה ל־4—3 מסעיפי החוזה המוצע. בסעיפים אחרים היו חילוקי־דעות. אז התערבה מועצת פועלי חיפה (חבר מזכירות המועצה יוסף אלמוגי), אולם מאחר שלא הושגו תוצאות, עבר המו״מ אל הוועד הפועל של ההסתדרות. בעזרתו הושג סיכום־של־פשרה בשני סעיפים נוספים והשאר היה שוב נושא למו״מ בין הוועד להנהלת „שהם“.

אכן, תחילה היה מרחק ניכר בין הדרישות, שהוצגו על־ידי ועד האגודה ונציג מועצת הפועלים לבין עמדתם של עובדי האניות, אשר המו״מ עורר בהם תסיסה. אולם אחר־כך הועלו אל החוף נבחרי הצוותות, נציגי 8 אניות (עצמאות, קוממיות, קדמה, נגבה, גלילה, אילת, דרומית, תיאודור הרצל) — 2 נציגים מכל אניה, כדי לקבוע את היקף הדרישות. אחר בירור משותף נתקרבה עמדתו של הוועד לעמדתם של נציגי העובדים באניות ושוב לא היו חילוקי־דעות ביניהם.

לשם המשך המו״מ נשאר בחוף 3 מבין נציגי האניות (בנימין דוידוביץ׳ מ„תיאודור הרצל“, אלכסנדר צבירין מ„עצמאות“, פרץ רוט מ„גלילה“).

דרישות הימאים מהן?

הכינוס, שנערך בבית יורדיים ושבו השתתפו חברי ועד האגודה, נציג מ. פ. חיפה ו־16 נציגי העובדים ב־8 אניות, קיים בירורים במשך 5 ימים. הכינוס החליט, כי יש הצדקה לדרוש שוויון שכר בין עובדי הים לעובדי היבשה. נאמר, כי בארצות מסויימות גדולה משכורתם של עובדי־ים משל עובדי יבשה כפיצוי בעד תנאי־עבודה מיוחדים.

כן החליט הכינוס, שיש להשוות גם את מספר שעות העבודה, שהן כעת 56 עד 63 בשבוע. — „התנאים בים אל יהיו ירודים לפחות מהתנאים ביבשה! הרי זה גורם הרוחה פועלים מעבודות הים“.

אחר הבירור בכינוס החל מו״מ מחדש עם ההנהלה. אחת משיבות הכינוס נערכה בהשתתפות הנהלת „שהם“ וב־כ הועה״פ של ההסתדרות. נציגי ההנהלה שמעו קובל־נות על אי־סדרים בחברה. העובדים התלוננו על חוסר ארגון מספיק ועל תופעות שונות. המזיקות למפעל הימי הם טענו, כי הימאות יקרה להם וגם כספי החברה הציבורית יקרים להם.

„המנגנון, המשרת את האניות בארץ ובעיקר בחוף־לארץ הוא מנופח“ — טענו הימאים. שגיאות גסות שגו המומחים הן בקניית אניות והן בתיקונים. הנהלת החברה הכירה בחלק גדול מהטענות והבטיחה שינויים. כתוצאה מהדיונים הועלו הצעות: להקים מעין „ועדות ייצור“ משותפת להנהלת החברה ולעובדי האניות: להקים ועדה, שתבדוק את יעילות העבודה, המנגנון וכל העניינים הקשורים בארגון פעולות הצי, המרוכזות בידי „שהם“.

מצבו של מפעל־הספנות

בבירורים, שהתנהלו בכינוס באי־כוח האניות, הועלו בדרך הטבע — כפי שצויין — גם בעיות הקשורות בימאות העברית בכללה. בהודעה, שפורסמה על־ידי הנהלת „שהם“, היא מביעה את צערה על שהמו״מ עם אגודת הימאים נהפך לשמש נושא לפולמוס על הנהלת עסקי החברה, „שאלה שאין לה — לדבריה — כל קשר עם תנאי־העבודה באניותיה“.

דברים אלה מעוררים תמיהה. הציבור העברי, המתקדם במהותו, מתעניין גם במצבם של המפעל והמעביד ונוהג לקשור את מצב המפעל במצבם של העובדים ולהסיק מסקנות. אם המפעל הוא חלוצי ועוברים עליו קשיי־התחלה ולבטי כיבוש השוק, נכונים מוסדות ציבור הפועלים להתחייב במצב המפעל — אפילו הוא פרטי — ולוותר מהדרישות. אולם במגמה להעלותן שוב כבוא תקופת רווחה למפעל.

מצב הספנות ומצבה של חברת „שהם“, שהנה חברה לאומית, אינם בבחינת סוד כמוס ואין פלא, שהעובדים מסיקים מסקנות.

* על יסוד נכות חפשיית ד״ר דב שובל.

הימאים קבלו גם על משטרת החופים ושלטונות המכס המחמירים ביותר לגבי ימאים ועל שגם מהימאים נגבה „מס רציף“ (בארצות אחרות פטורים ממנו עובדי הים). זהו נמל-בית יחידי, שבו נתקלים העובדים בחומרה מופרזת — טוענים הימאים. אכן, יש נסיונות הברחה בדרך הים, אולם השמירה אינה צריכה לפגוע ברוב מכריע מהעובדים, שאינם עבריינים. בגלל החומרות אין מרשים, למשל, לאשתו של ימאי לבקר באניה ואף להיכנס לנמל, בעוד שהימאי עצמו, הבא לזמן קצר לנמל, אינו מספיק לעלות אל החוף. בכינוס הובעה הדרישה: לבטל את החומרות הללו.

גם מצד שלטונות המכס יש יחס לא־אדיב — קבלו הימאים. אין הימאים מתנגדים לחיפוש, אך זה נעשה לעתים שלא בנוכחות בעלי-החפצים ובצורה לא־עדינה. סוכם גם לדרוש מהועה פ של ההסתדרות הקמת מדור לענייני הימאות. תפקידו של המדור יהיה לדאוג להמשך חינוך מקצועי לימאים; לפעול לטובת עובדי הים; להקפיד על עבודה מאורגנת באניות. הדרישה להטבת תנאי-עבודתם של הימאים עלתה במלוא היקפה. יש לקוות, כי המו"מ יביא לידי תוצאות חיוביות לשיפור המצב ולטובת הימאים והימאות העברית כאחת.

ואולם מצבו השפיר של המפעל איננו סיבה יחידה לדרישת שיפור תנאים.

הנהלת „שהם“ מציינת, כי תנאי-העבודה באניותיה טובים מהתנאים הקיימים בארצות אחרות, בעלות משק ימי מפותח, כגון אנגליה, הולנד והארצות הסקאנדינאביות; שכר העבודה הממוצע ב„שהם“ עולה בהרבה על שכרם של הימאים בארצות הנ"ל. לזכותה זוקפת החברה גם את העובדה, שבהתחשב במחסור בימאים יהודים, היא דואגת להכשרת ימאים וסכומים גדולים הוצאו על-ידה לשם הקניית המקצוע הימי לבנינוער, שרבים מהם מפליגים באניותיה כמתלמדים.

ואולם הימאי הישראלי אינו יכול לעבוד לפי תנאי הימאי הבריטי. דירתו נמצאת במדינת ישראל ובה הוא מבלה את ימי חופשתו ואף בני-משפחתו חיים לפי אינדקס יוקר-המחיה, שאיננו לפי דוגמת בריטניה.

יורדי-הים העבריים דורשים תנאים, שאינם ירודים מאלה שבעבודות היבשה. כי מה, סוף-סוף, ימשוך את הנער ואת הפועל העברי לקשור את גורלו בעבודת הים, אם התנאים בה יהיו ירודים? ועובדה היא, כי בעוד שגדל מספר הימאים, הרי כוח ההתמדה בעבודות הים לא גדל.

כנוס נציגי עובדי האניות של חברת „שהם“.

בשני לספטמבר ש. ז. נפתח בחיפה, בבית יורדי הים, הכינוס של נציגי עובדי האניות של חברת „שהם“, שנמשך חמשה ימים. השתתפו בו: בוקובסקי, צבירן („עצמאות“), צוקר, הוכשטטר („קוממיות“), דוידוביץ, עפרוני („ת. הרצל“) שפיגלמן, הירש („קדמה“), ירדני, פרלמוטר („נגבה“) בני משולם, רוט („גלילה“), כהן, שטרנברג („אילת“) גלייש („דרומית“).

ה. בוקובסקי („עצמאות“) ייחד את הדבור על השכר היי-רוד, על שעות העבודה המרובות, על התשלום הנמוך בעבור שעות נוספות, על הכלכלה המגורים ושאר תנאי העבודה.

א. שפיגלמן („קדמה“), סיפר על הקשיים בהם נתקלים הימאים בהגיעם לנמל הבית בחיפה, ועל היחס של שלטונות הנמל, המכס והמשטרה.

א. צוקר („קוממיות“) מתח בקורת על הנהלת העניינים בחבי „שהם“, הצביע על הבזבוז ואי היעילות בקניית אניות ובתיקונייהן, וטען כנגד ה„מומחים“ הזרים שהחברה נותנת בהם אמון ומבכרת אותם על פני בעלי המקצוע שלנו.

בדיון מיוחד עם הנהלת „שהם“, בנוכחות הח' ברטנטל מהועד הפועל של ההסתדרות נמסרו דברי הסברה מקיפים על דרכי פעולתה ומצב ענייניה של החברה. חברי הנהלה ציינו את הקשיים שנבעו מתוך תפקידי העליה המסובכים, הודו על אי-אלה שגיאות שנעשו והצביעו על הצעדים שננקטו לבל יישנו בעתיד.

בפגישה זו חזרו באי כח החברה על ההצעה שהוצעה על ידם לועד אגודת הימאים עוד לפני כשלושה חדשים והיא: להקים ועדות עבודה משותפות להנהלת החברה ולעובדי האניות, כדוגמת ועדות היצור בתעשייה על מנת לברר בוועדות אלה, מדי פעם בפעם, שאלות הכרוכות בענייני העבודה, להפש במשותף דרכים ואמצעים לשיפור רה, למסור לעובדים אינפורמציה מוסמכת על ענייני החברה ולמנוע

תלונות בלתי מוצדקות הנובעות מאי ידיעת העניינים לאשורם. היו מהחברים שערערו על המו"מ עם „שהם“, טענו נגד עבודת הזורים באניות, והצביעו על חוסר הבקורת בהעלאת עובדים על אניות; התאוננו על העברת עובדים מאניה לאניה בלי הסכמת האגודה, על מסי ההסתדרות הגבוהים, ועל חוסר הסדר בהספקת הבולים לחברים.

א. צבירן („עצמאות“), מתח בקורת על פעולת הועד והמוזכיר, ודרש לקיים בהקדם בחירות חדשות לועד האגודה.

חברי הועד הסבירו לחברים את הקשיים בהם נתקלו במו"מ על החוזה עם „שהם“ ואת פרטי התזכיר שהוגש לועד הפועל בענין דרישות העובדים.

מזכיר האגודה, מ. גולדנסקי מסר פרטים מפעולות הועד והסביר את הקוים לפיהם פעל. הוא עמד על הזכויות והחובות של ועדי האניות ודרש מהחברים בקורת עצמית בעבודה ומשמעת לטובת האגודה והספנות.

הח' יוסף אלמוגי סיכם את מסקנות הכנוס כדלהלן: א. היות והמו"מ עם חברת „שהם“ טרם נסתיים והעובדים מער-ערים על המו"מ, יכנס ועד האגודה יחד עם נציגי העובדים למו"מ חדש עם חברת „שהם“.

ב. החברים ה. בוקובסקי, ב. דוידוביץ וא. צבירן ישתתפו במו"מ כנציגי העובדים.

ג. נציגי העובדים יפגשו עם שלטונות המכס והמשטרה ויבררו אתם את העניינים הנוגעים לימאים.

ד. ועד האגודה ידק את הקשר עם ועדי האניות. כל עובד בלי יוצא מהכלל העולה לעבוד על אניה יהא חייב להביא אשור מהאגודה לועד האניה. האגודה תתנגד בכל תוקף להעברת עובדים מאניה לאניה בלי הסכמתה.

ה. בחירות חדשות לועד האגודה יקוימו בהקדם האפשרי. ו. הועד הפועל נדרש להקים מדול לענייני הים על יד המחלקה לאגוד המקצועי וכן גם לאשר עובד נוסף לאגודה.

המפרשים העלו, מתכוננים להפלגה.

מחנה האהלים בטנטורה.

החבל הימי לישראל מבשר ימאים לצי

176 מחניכי האגודות הימיות השתתפו
במחנה החבל הימי לישראל בטנטורה.

קבוצת מתלמדים ראשונה עלתה להבשרה
באניה "חיפה", המהלכת בקו ישראל - אמריקה.
קבוצות נוספות תעלינה בקרוב לאניות חברת "שהם"
בקו ישראל-אירופה.

(פרטים בעמוד הבא)

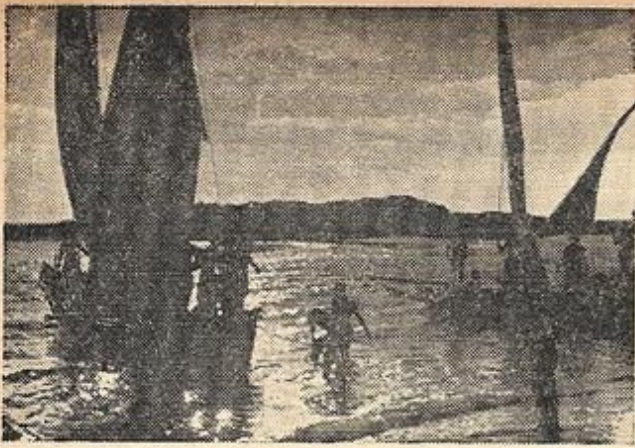

במפקד. משמאל לימין: מפקד המחנה י. טרס, ע. טובים,
ב. כ. מאירוביץ, מנהל אגף הים, הנמלים והאוויר וי. פרישמן.

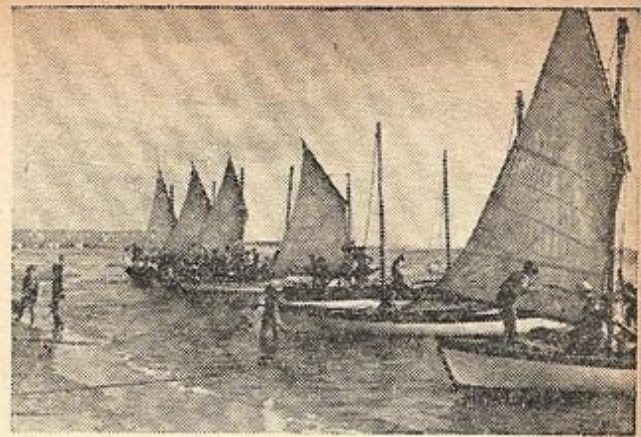

הבנות כבנים מכשירים עצמם לים.

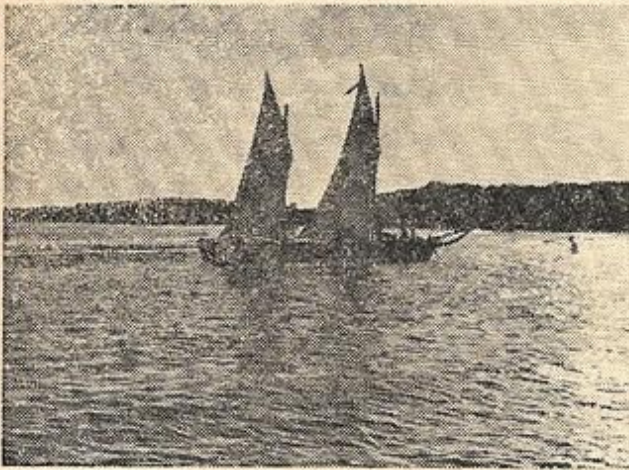

הבחורים יוצאים לדרך.

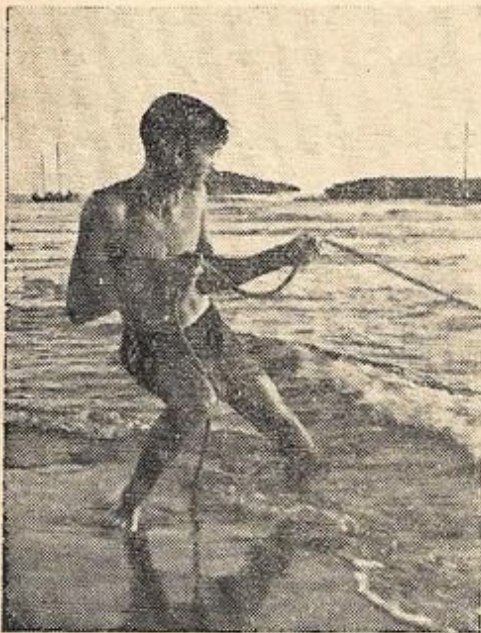
אחת עשרה סירות לאימונים.

הראשונה בתור, הותרת במים עמוקים.
באחת ההפלגות הארוכות של המחנה.

בשימנו פנינו אל תבנית הפעולה לחבל הימי
לישראל בימים הבאים, עלינו להעלות על נס בראש
וראשונה - את ההבשרה הימית. הרחבת הסידורים
לצרכי ההבשרה הימית של הנוער - למן ראשית
שחייה ועד השתלמות למבונאות ימית ולקצינות
ולרבי-חולות - זוהי התעודה החיה.

מדברי ד. ד. מ. ז
שר התחבורה

הכנות אחרונות לקראת ההפלגה.

מחנה הקיץ לחניכי האגודות הימיות נתקיים השנה בטנטורה, בימים 1—23 לאוגוסט ש. ז. בפיקודו של מר יוסף טרס. השתתפו בו 168 חבר, בכלל אלה — 152 חניך, מפקד המחנה, 15 מדריכים ואנשי משק.

חלוקת החניכים לפי האגודות היתה כדלקמן: אליצור — 24, הפועל — 50, זבולון — 49, צופי הים — 29. החניכים חולקו, בהתאם לידיעותיהם המקצועיות, ל-2 פלוגות: דרגא א' וב' — 10 כתות בס"ה.

המחנה מנה 21 אהלים, 4 מהם אהלי מדריכים, ובית המטה, חדרי-אוכל ומטבח, 2 חדרי הרצאות, מחסן ציוד ומשק ומחסן למצרכי מזון בבית דו-קומתי סמוך לשפת הים. הוקם גם בית כנסת לשירות החברים מ"אליצור".

הציוד כלל 11 סירות, שככת מערכים, עם גגון רחב שוליים, הותקנה בהתאם לצורך.

סיכום שעות האימונים

דרגה א'	דרגה ב'
12 שעות חבל וכבל	52 שעות מפרשים (מעשי)
18 " מפות	14 " חתירה
4 " מטיאורולוגיה	22 " חבלים
7 " ימאות	6 " מטיאורולוגיה
14 " נביגציה	3 " חוזק חבלים
9 " חתירה	12 " מפרשים
46 " הפלגות מפרשים	16 " ימאות מעשית
38 " מפרשים	91 " 2 הפלגות ארוכות
14 " הכנה עצמית	8 " שונות וחזרות
	8 " הכנה עצמית
162 שעות ס"ה	232 שעות ס"ה

הפלגות ופעולות מיוחדות

ההפלגה הארוכה הראשונה לכפר איזיב בגבול הצפון ארכה 34 שעות. השתתפו בה חניכי שתי הדרגות, ב-11 סירות.

בהפלגה השנייה מת"א לקיסריה, בשתי סירות, השתתפו חניכי דרגא א' בלבד.

ההפלגה השלישית לרובין שבדרום (לדרגא ב' בלבד) ארכה 54 שעות, ב-6 סירות.

הפלגת לילה לאימון בכניסה למפרצים לפי אורות, בהשתתפות כל חניכי המחנה, ארכה 3 שעות.

חניכי דרגא א' עבדו יום אחד (פעמים חצי יום) על סיפון אנית חיל הים הישראלי שעמדה בתיקונים.

המבחנים

85 חניכים הורשו לגשת למבחני הסיום, 28 מהם — מדרגא א' ו-57 מדרגא ב', כלם עברו אותם בהצלחה. הבודח נים היו: רב החובל זאב הים (משרד התחבורה), רב

החובל י. פודולי (זבולון), יואל ליפשיץ (הפועל). רב החובל ש. טנקוס (ראש אגף ההדרכה של חיל הים) ומפקד המחנה יוסף טרס.

תעודות הסיום תמסרנה לחניכים בפגישות מיוחדות בחיפה ובתל-אביב.

סיור עתונאים במחנה

ב-11 לאוגוסט ש. ז. סיירו במחנה עתונאים ואורחים רבים מת"א ומחיפה. במפקד שנערך באותו מעמד השמיעו דבריהם ה"ה ב. כ. מאירוביץ, מנהל אגף נמלים, ים ואויר במשרד התחבורה וי. פרישמן, מנהל המוסד להדרכה. פרטים על המחנה נמסרו לעתונאים ע"י מפקד המחנה מר יוסף טרס, המהנדס ע. טובים וי. פרישמן.

חניכי האגודות הימיות — להכשרה באניות

43 מחברי האגודות הימיות, המסונפות לחבל הימי לישראל, ומגדנ"ע סיימו את אימוניהם — לפני עלייתם להכשרה באניות.

מתוך קבוצה זו עלו ביום 9.8.49 לאניה "חיפה", המפ" ליגה בקו חיפה—ניו יורק, 12 איש. תקופת הכשרתם תמשך כ-6 חדשים, ואחר זאת יכנסו לעבודה בצי הסוחר. ערב הפלגתם התקיימה מסבת פרידה לעולים לאניה, בנוכחות רב החובל של "חיפה" וקציני האניה, ב"כ חב' "שהם" והחבל הימי לישראל ומפקדי גדנ"ע. בדברי הפרידה מטעם המוסד להדרכה של החבל הימי לישראל נאמר בין השאר: "נפל בחלקכם להיות ראשונים להכשרה באניות מבין חברי האגודות הימיות. אנו צופים לקראת המאות שיבואו אחריכם ויהיו את עתודות הצוות בצי הישראלי. בהתנהגותכם וב"כושר עבודתכם היו נא דוגמא נאה לבאים".

בימים אלה תעלה קבוצה שנייה בת 18 איש לאניה "קוממיות". שאר החניכים יעלן לאניות "דרומית" ו"עצמ"אות".

לקוראי "ים"

חוברת זו מסיימת את שנת קיומו הרביעית של ירחוננו. הוצאנו השנה 16 חוברות (במקום 12), על מנת לפתוח את השנה החמישית להופעת "ים" בראש השנה. מעתה תיחשב שנת החתימה מחודש תשרי החל.

הקוראים ששמרו על 16 החוברות — א' (ל"ז) — ט"ז (ג"ב) — יכולים למסור לנו לכריכה. יצורף להן תוכן ענינים מלא.

את החוברות יש להמציא בצירוף 300 פרוטה, לכסוי דמי הכריכה, עד לסוף חודש כסלו, לפי הכתובת:

מנהלת "ים", תל-אביב, ת. ד. 1917.

המערכת.

מחנה צנוע ומפעל צנוע, אך התקציב לדבי רי היוזמים, איננו צנוע כלל. לא פחות מאלפיים וחמש מאות ל"י. והקורס נועד למשך 22 יום בלבד.

אך אין להעריך את המפעל לפי תקציב בו, אף לא לפי מספר חניכיו. בשעתו, לפני עשרים, חמש-עשרה שנה, לעגו רבים "לנ" ערים המשתעשעים בסירות" בימה של תל-אביב ובחופה של חיפה. אך מצופי הים ומחניכי "זבולון" ו"הפועל" צמחו ועלו קציר נים וחובלים וה"מלווים" אניות העפלה, ומפקדים בצי המלחמתי הישראלי. הדרכה ימית דורשת סבלנות ו"נשימה ארוכה". זוהי פעולה רוחנית למתחה, מעין זריעת זרעים המשתרשים, נובטים, מתפתחים ונותנים פרי הילולים רק לאחר עשר שנים ויותר.

"אהבה שאינה תלויה בדבר"

והזריעה — פירושה החדרת האהבה לים ולחיי הים. המדריכים לא בחרו את הדרך הקלה ביותר. הם לא הפכו את המחנה למחנה שעשועים ונופש. לא בזאת ייבחן הימאי. המשטר הוא צבאי למחצה. סדר, משמעת ונקיון שוררים בו. החניכים משקיעים שעות רבות דוקא בעבודות הקשות והשחורות שהן מנת חלקו של הימאי כשאננו מטיל על החוף בבגדי שרד לבנים. הם מנקים ומצחצחים ומתקנים ונושאים ועומסים. ויודעים הם כי כל הפלגה דורשת עבודת הכנה רבה לפנייה ועמל פרך אחריה. עבר הנער כל זאת ונוכח לדעת כי ימאות איננה טיול רומנטי במוצאי שבת, תות, ואף על פי כן נקשרה נפשו בים לאי-הבנה אותו — אהבה שאינה תלויה בדבר — רק אז יש הבטחון כי מזה הנער הקטן והדל יצא אדם שיכשיר עצמו בהתמדה ובעקשנות לדרך חיים זו של יורדי ים. תוך הכרה מלאה של תלאות חיים אלה, סכנותיהם וקשייהם ואכזבותיהם, אך גם תוך אהבה לדרך חיים זה, אהבה ומסירות שבכוחן יתגבר על כל המכשולים.

(נפתנס ב"יום יום", 16.8.49).

השם טנטורה אינו מעלה בדמיוננו זכרונות מיוחדים, אך אם נחזיר את העטרה ליושנה ציין כי טנטורה, הכפר הנטוש כיום, הלא היא דואר ההיסטורית, ממרכזי השלטון העברי המלך שלמה ואחד הנמלים מלפני שלושת אלפים שנה ויותר, וישוב דייגים וספנימפרש ימינו, נבין על שום מה ולמה בחר החבל הימי לישראל את הכפר הזה ואת חופו הנפלא שרכזו ההדרכה בספינות-מפרש לנערי האגודות הימיות.

מפרץ שקט ויפה

דרך, ספנות אניות ועוד. העובדים אותה נחשבים בגדר "סגני מדריכים" והדרגה השניה העליונה דרגא א', לומדים בה נא"ביגציה, התורה ומפרשים, חוקי דרך ואורוות ועוד. ובעל דרגה זו מוסמך לנהוג ספינת-מפרש בחופי הארץ ולהדריך את "פרחי הספנים" באגודתו. הלימוד — הלכה ומעשה. 4 שעות ביום תיאוריה ו-5 שעות הפלגה בים. ככה יעשו 22 ימים.

מפרשים באופק

ראינו את הסירות בהפלגתן. מתחילה הן עגנו ליד החוף. שורה אחת של תרנים ומפרשים. מחזה מרהיב עין. אחת אחת נכנסו למים העמוקים כשהן נדחפות בידי החותרים. ולפתע הן מפליגות במים העמורים בשורה ערפית, ומתרחקות ומקיפות את הצוקים ודומות מרחוק לעדת ברבורים לבנים באגם. שמש בין הערביים שיותה למחזה קסם "רומנטי" רב והצלמים נזדרזו להנציח את המראה. אך ספק הוא אם אפ"שר להנציח את הלך הנפש שבו היו שרויים הספנים הצעירים והאורחים שנתקהלו להזות בהם. מעל גג הדר האוכל המשקיף אל הים.

עתה היתה זו הפלגה קלה. רק יומיים לפני כן הם הרחיקו נדוד. עד גבול ראש הנקרה הגיעו וחנו בנמלה הקטן של ארזיב. היא אכזיב המפורסמת. ואינני יודע אם הנערים שנדדו במימי ישראל בין דואר ואכזיב שזה לא כבר נפלו לידנו, נתנו דעתם על מעשיהם שיש בהם משום חידוש הקשר ההיסטורי עם שני נמלים עתיקי-יומן.

החבל הימי לישראל ומפעלו

המחנה נוסד על ידי המוסד המרכזי להדרכה ימית של החבל הימי לישראל.

הוד קדומים חופף על המקום, כאילו יצר מששת ימי בראשית לאמן יורדי ים. חצי כפר נטוש, תערובת בתים עתיקים משכנות מודרניים מזה, והים — מזה. ים שקטים ורדודים. מפרץ שליו, מר-יצי צוקי סלעים, שלפי השערה הם שרידי מל עתיק. במים חונה שורה ארוכה של סירות-מפרש מלבינות, שני מפרשים לסירוף. ועל חולות החוף המבהיק שבין המים לבניי הכפר נטוי בחצי גורן עגולה קבוצות חללים. אהל אהל לכל כתת חותרים. וב"תוך, מעל לתורן הגבוה מתנופף, ברוח ים ללה, דגל העם העתיק, "השב שבלאומים", עטר רגלי בניו לא בוססו כאן מאז ימי צמפיוס.

מחפועי ער, אליצור

במחנה חונים נערים בגיל ארבע-עשרה, קצת למעלה מזה, שנתקבצו לכאן מכל ריחי חוף הארץ, יוצאי אגודות הנוער הימי: "הפועל" ו"זבולון" "צופי ים" ו"אליצור". גם התרכובת האנושית הזאת במחנה אחד ש בה כדי להרנין לב כל אדם.

במפעל צנוע זה השכיל החבל הימי לישראל למצוא דרך משותפת לנערי הור"מים השונים המלוכדים ומאוחדים ברעיון מרכזי אחד: ידיעת הים וכיבושו. רעיון זה דיו לאלף את כולם לחיות בצוותא. תוך הרמוניה מלאה ושיתוף פעולה משמח. והכל מסתגלים, אף בני "אליצור" המתפללים שלוש פעמים ביום בבית הכנסת שיוחד למטרה זו, באחד הבנינים. ההבדלים היחידים הם אולי בצעירי התמונות ההיתוליות מעל פתחי אהלים, כגון "אהל סינדאבאד המלח" או "אהל הכרישים" ויתר תארי כבוד הלקוחים מן ההוי.

החניכים לאניות ומדריכים לאגודות

על שתי-עשרה סירות מפרש מתאמנים הנערים, וכפולה מטרת ההדרכה: כאן מקבלים אמון המועמדים להיות "בחורי ספון" על אניות. תריסר מהם כבר הספיקו לעלות על האניה "חיפה". וכן מתאמנים פה מדריכי אגודות הנוער הימי, למשך השנה הבאה. ושתי דרגות לימוד כאן, הכל לפי ההכשרה הקודמת ורמת הידיעות הכ"ללית. הדרגה הנמוכה "דרגה ב'" (גיל 15-16) תכליתה: תורת המפרשנות, מטאורולוגיה, עבודות חבלים וקשרים, חוקי

צליחת מפרץ עכו

בפלטין ביולטין מיום ד', 5 אוקטובר 1927, ניתן התאור:

"בפעם הראשונה בהיסטוריה עברו את מפרץ עכו בשחיה, מעכו העיר עד חיפה. שני תלמידים צעירים מהגמנסיה "הרצלית" בתל-אביב, הרצל אשכנזי ושמעון גוט, ביצעו את המשימה. הם התחילו ביום שישי שעבר בצהריים בעכו והגיעו לחיפה ב-5.45 אחה"צ. הם שחו בלוויית סירה, בה ישבו איש "מכבי" מחיפה ואחיו של גוט. הם נאלצו לנסות מנתיבם בשל זרמים נגדיים, כך שהמרחק הממשי שאותו עברו היה 16 ק"מ. הים היה די סוער. הם הגיעו לחיפה במצב טוב. לפני צאתם את עכו, ניתנה להם הרשות לבצע את המשימה ע"י הד"ר בנימיני (ז"ל), רופא הגמנסיה הרצלית."

התלמידים הנ"ל ספרו בשוכם הביתה לת"א. כי האצות המרובות שבמפרץ הציקו להם רוב הדרך; כן הכבידה עליהם את השחיה רוח נגדית וכאמור, זרמים נגדיים.

המביא לבהד"פ ד. נ.

קלמן ברקוביץ / מעשה הצלה בחוף תל-אביב „הצלת אמפפורט“

ב־22 ליוני ש. ז. נערך בצירות הבריטית בתל-אביב טקס חלוקת תעודות-הצטינות לשלושה מלחים עבריים, שהצילו חיי 35 מלחים בריטיים, כשאניתם „אמפפורט“ נתקעה בשרטון בחוף תל-אביב. המעשה אירע ב־23 בינואר 1947.

מקבלי התעודות הם המלחים יוסף רוזנברג וראובן רביוב, הממשיכים בעבודתם בנמל תל-אביב, ומאיר לובוחינסקי, סגן חובל בחיל היס הישראלי. במאמר שנכתב במיוחד בשבילנו בידי מר קלמן ברקוביץ, ניתן התאור המלא של המאורע.

הציר הבריטי בתל-אביב העניק לפני זמן קצר לשלושה יורדיים יהודיים תעודות של הצלת-נפשות, על הצילם חיי-הם של 35 יורדיים בריטיים, שעה שאניתם „אמפפורט“, במשקל 8000 טונה, עלתה על שרטון בחוף תל-אביב ב־23 בינואר 1947. בהזדמנות זו יש לציין את הפעולות הקשות והעדינות בשעת הצלת המטען והאניה, מה־3 בפברואר עד ה־3 למרץ אותה שנה, ואת החלק החיוני שנטלו פקידי ועובדי הנמל בתל-אביב על ציודם בפעולות, שעה שהמצב הפו-ליטי בארץ היה מתוח ביותר.

ב־24 בינואר כשבקרתי לראשונה את מקום השירטון, הכילה האניה במחסניה מטען של 700 טונה בערך. האניה התנהלה בכבודות ולאחדים ממחסניה חדרו המים. המדחף היה שבור, ההגה מעוקם, והאניה שהיתה על קרקע טרשים נמצאה במצב מסוכן, בשים לב לקרבת הכניסה של ברכת הנמל ומזג-האוויר הרע. נתברר, כי האניה לא תוכשר לצוף שוב בלא עזרתן של ארבות-סחיבה וטפול מומחים להצלה.

למחרת היום, לאחר שנתברר כי ארבת-הסחיבה „פטר גלשר“ שהגיעה בינתיים מפורט סעיד, לא תוכל למלא את התפקיד בהצלחה, קבל רב החובלים את הצעתה של חברת „הצלה וסחיבה באוקיאנוס“, לונדון, להושיט לה עזרה. אלא שבאותם הימים לא קל היה לסדר פעולות הצלה במהירות הדרושה. ספינת-הסחיבה „המלך ליר“, שבראשה עמד הקפיטן פורניוול, נמצאה אז בטברוק בשירות בריטי צבאי של הממשלה. קשה היה לבוא אתה במגע ודרוש היה זמן רב עד שתגיע לנמלנו. בינתיים סדרה הנהלת הנמל, בהסכמת רבי-החובלים, את פירוק המטען בסירות, ועד ל־29 בינואר פרקו 500 טונה בערך. העבודה התנהלה בתנאי מזג-אוויר נוח למדי, אך לעתים גם בשעת מזג-אוויר קשה. באותו זמן הודיע רבי-החובלים לבעליו בזה הלשון: „תנאי מזג-האוויר בחוף זה צפויים לתמורות פתאומיות ואני יכול לסמוך רק על תקופת שקט קצרה. חוששני כי נחשול דרומי-מערבי עלול לטרוף את האניה. שלח מיד מומחה להצלה הואיל והמצב רציני“. ולאחר-כך ב־1 בפברואר: „אין שנוי לטובה במצב והחלק האחורי של האניה תעמיק כלפי החוף. אין סמן להיתלצות וחבר העובדים נטש את האניה“. פירוש הדבר שהמצב היה רציני ביותר.

ב־2 בפברואר הגיע הקפיטן פורניוול והוחל מיד בפעולות, כדי להציל את האניה הטרופה מסכנה, באמצעות המהנדס ג'ון נצח על המלאכה ואתו חבר אנשים מ„זבולון“. חבר אנשים זה נשאר על הספינה במצב הכן, והקשר עם החוף קיים באמצעות טלפוני-שדה והספינה כל אלה מרכושה של הנהלת הנמל. ב־6 בפברואר היתה האניה במצב בטוח יותר, כשהיא מחכה לבוא „המלך ליר“ ולצידה. ליתר זהירות הועלו מהחוף על האניה משאבות קטנות. השלב הראשון של פעולות ההצלה נסתיים. דבר זה היה הכרחי ביותר והוא נעשה בחלקו הגדול הודות לעזרה שהושטה על-ידי הנהלת הנמל.

ב־9 בפברואר הגיעה „המלך ליר“, וחבר ההצלה מהאניה עם כלי ההצלה והמשאבות הדרושים העברו ל„אמפפורט“. הם השתמשו בארבות-סחיבה של הנמל, הואיל ועקב התנאים בנמל לא יכלה ספינת ההצלה להתקרב יותר ממחצית המיל, ונאלצה להשליך עוגן בריחוק מקום. לאור עובדה זו נאלץ קצין ההצלה לסמוך בעיקר על הציוד ועל האנשים שעל החוף, שבחלקם הושאלו על-ידי הנמל, אשר סיפק כל הזמן את האמצעים החיוניים למעבר מהחוף לאניה ולהפך.

ב־15 בפברואר נשאבו המים מכל המחסנים וכתוצאה מכך נתרומם חרטומה של האניה. אבל גאות הים הפסיק את הפעולות והמחסנים הוצפו שוב במים, כדי למנוע התנגשויות ולשמור על האניה. ב־21 בפברואר היו התנאים יפים לשאיבת מי המחסנים ובמאמץ מחודש ונמרץ העלתה האניה במקצת; על ידי כך פחתה הסכנה מקרבת הכניסה לנמל.

ב־27 בפברואר נשתפר מצבה של האניה עוד יותר, בעקבות פעולות ומאמצים, ועבודתם של המהנדסים והאומדאים אפשרה לקצין ההצלה הראשי לטלגרף: „מנסים כמיטב יכולתנו לחרוג מתוך מערכת הטרשים. מאמץ מתון יכול להועיל, אך גדול מזה עלול להסתיים באסון“. אך עקב

לחברנו נחום דב רכטר ורעיתו
לנשואי בנם

גדליהו עם בח"ל פרחיה

ברכות

בית החבל הימי לישראל

לידידנו מר שמואל כגן ורעיתו

מיטב ברכותינו לנשואי בנו

איתן עם בח"ל טובה

בית החבל הימי לישראל

החבל הימי לישראל
 משתף את עצמו באבל המשפחה ובצערם
 של עולי צ'כוסלובקיה
 במות
הד"ר יוסף רופאיזן ז"ל
 ותיק התנועה הציונית
 ומידידו הנאמנים של המפעל הימי בישראל

על הברכה על הרוח הטובה שפיעמה בלבותיהם בבצוע המשימה.

מן הראוי לזכור, כי אותן הפעולות בוצעו בתנאים פרי ליטיים קשים בארץ. חבר העובדים הבריטי של „אמפלפורט“ הוחזק ביפו, ומשהוחזרו מצאו באניה משמר בריטי מזוין. הסוכנים הבריטיים נמצאו בקשר עם רב-החובלים בדרך הים. בואו של קפיטן פורניוול מטוברוק נתאחר, ובהגיעו נלקח על ידי אנשי בטחון בריטיים ליפו ומשם ליווהו אח"כ לאניה. רק ב־9 בפברואר אפשר היה להעבירו לאניה כדי להמשיך בעבודה. וקרוב לגמר הפעולות הוכרו מצב צבאי בתל-אביב ולא קל היה לעבוד ואף קשה היה לבוא במגע עם העולם החיצוני, ואי אפשר היה להודיע מתל-אביב ללונדון על השטתה של הספינה. הודיעו על כך מיפו. ובכל זאת, במשך כל פעולות ההצלה שרר רוח של שיתוף פעולה בין הבריטים והיהודים וקצין ההצלה ואנשיו הכירו טובה להנהלת הנמל על עזרתה בהצלת האניה. היה זה באמת מקרה-הצלה בלתי שכיח ובתנאים בלתי רגילים, בה הוכיחה מסורת יורדי הים כי חוקה היא ונעלה מעל לכל.

המשכו של מזג-אוויר נוח ובשל חולות מי-אפסיים נשתהה הנסיון להעלות את האניה ולהשיטה, וכדי להקל על הפעולה פירקה הנהלת הנמל את המטען שנשאר בה (200 טונה).

בינתיים נתעוררו בעיות אספקה: צריך היה לספק מים ל„מלך ליר“, פעולה שכרגיל לא עשו אותה בתל-אביב. אנשי הנמל הנבונים שיטחו בד בלתי חדיר בתוך ארבה, מילאות במים והעבירוה לאניה. גם פחם היה דרוש לספינת ההצלה וכדי למנוע נסיעה לפורט-סעיד, הוחלט להשיגו כאן, אך אי אפשר היה להגשים את הדבר עקב מאורעות הזמן. לבסוף נמצא רב-חובלים בריטי שהיה מוכן לספק פחם מאניתו, אלא שפועלי נמל תל-אביב אינם עוסקים בפריקתו ועובדים מיפו סרבו לבוא לתל-אביב, ולפיכך הועבר הפחם מאניה לאניה באמצעות עובדיהן.

ב־28 בפברואר נעשו התנאים נוחים יותר ו„אמפלפורט“ שיפרה בהתמדה את מצבה על ידי תזוזה אטית דרך השר-טון והטרשים כלפי מים עמוקים יותר. לאחר-כך באו ימים מתוחים של מאמץ שהביאו את האניה כמעט מעבר לטרשים. לבסוף ב־3 במרץ, שעה 7 לפנות ערב, עלתה האניה וצפה למעלה כשהיא שטה קדימה להשליך עוגן. אז הגיעה גם ארבת-סחיבה שניה על מנת לסייע ל„מלך ליר“ להוביל את האניה למעגן באלכסנדריה, אליו הגיעה ב־9 למרץ. ערב הפלגתו של קצין ההצלה הראשי מברק של תודה על העזרה שהושיטו לו.

הצלתה של „אמפלפורט“ היתה תוצאה של מאמצים משולבים. סבלנותו ומומחיותו של קצין ההצלה חברו עם העזרה הגדולה שניתנה על ידי ה"ה זיפ שטיין ולי-ברמן מהנהלת הנמל. וגם שאר אנשי הנהלת הנמל יעמדו

בנק אנגלו-פלשתינה בע"מ

גם לאחר שקבל עליו תפקידים מיוחדים לטובת המדינה, כגון הוצאת המטבע הישראלית, ממשיך הבנק בעבודתו הרגילה. הוא עוקב במקורם אחרי כל התפתחות משקית בארצנו.

ג. ד'אנונציו / הַנְּתַח בלב ים *

לעת ערב הפליגה „טריניטא“, ספינת־משא טעונה תבואה, אל הים. היא נועדה לדלמציה. אט החליקה הספינה על פני הנהר, החלק ועבור על סירות הדוגה מאורטונה, שנחו על עגניהן. מן החוף נצתו והבהיקו האורות ונשמעה זמרת הספנים השבים הביתה. הספינה עברה בזהירות את פי הנהר אל מרחב הים.

מזג האויר היה צֶלֶת. בשולי שמי תשרי היתה תלויה הלבנה כמנורה ורודה, שנראתה כצפה על פני המים. ההרים והגבעות בעומק הנוף נראו כדמויות נשים רבוצות. במרומי האויר טסו בלי שאון אווירבר ונעלמו באפלה.

ששת הגברים ומשרת הספינה חתרו לבוא אל פני הרוח; כאשר תפחו אחר כך המפרשים המאדמים, המכוסים ציורים גסים, ישבו הששה והתחילו מעשנים מתוך קורת־רוח. משרת הספינה קפץ ועלה ברכיבה על מעקה הספינה וטרטר לו נגון פטריוטי.

טֶלְמוֹנְטִי, הבכור, רקק בקשת רחוקה על פני המים ואמר, בתתו שנית בפיו את מקטרתו המפוארת:

— מזג האויר לא יעמוד.
לשמע נבואה זו הביטו כולם למרחק, ולא אמרו דבר. הם היו ספנים חרוצים ומנוסים בקרב התמידי עם האיתנים. פעמים רבות פרשו אל האיים הדלמציים, לצַרָא, לטְרִיסט, לסְפֶלְטו, והדרך היתה נהירה להם. אחדים מהם שמחו לזכר היין של דינינו, שריחו כריח השושנים וטעמו כטעם הפירות המשובחים שבאי.

הנהגת הספינה היתה בידי פִּירְנָטִי לא סְלוֹי. גדוד המלחים כלל את שני האחים טלמונטי, צִירו, מסְצִ'וֹי וגִילּוֹקָא; כולם ילידי פֶּטְקָרָה. שם משרת הספינה היה נְצָרִינו.

בהיות הלבנה במלואה, ישבו כולם על הסיפון. הים היה זרוע סירות־דוגה. מומן לזמן הלפה סירה סמוך לספינה והספנים שלחו זה אל זה, כמכרים ישנים, בדיחות גסות השגורות בפי יורדי־הים.

הסירות נעלמו אחת־אחת במרחקים, ועל הים השתררה בדידות. האחים טלמונטי ירדו למשכב באולם־הספינה; מסְצִ'וֹי וגִילּוֹקָא פלו לעשן את מקטרותיהם והלכו אחרי חבריהם. צִירו היה על המשמר. לפני רדתם הראה גִילּוֹקָא לחברו דבר־מה על צוארו ואמר:

— ראה־נא, מה לי שם?

* גבריאל ד'אנונציו (1864 — 1946) — מספר ופיטן, מהמעולים בספרות האיטלקית החדשה. ניהן בכוח אנליטי חושף וחודר.
הספור המובא בזה הוא מן הסוג הריאלי־פסיכולוגי, והתאור שבו, על האדם ונופו, במקרה זה — דייגים וים — מצטיין בסגולותיו שאינן נעדרות לעתים אכזריות ואמת מרעושה. תרגמו א. ב.

מסְצִ'וֹי הביט וענה:

— לא חשוב, אל תשים לב.

הצואר היה במקום אחד מאדם, כאילו עקצו רמש; באמצע האדמימות נראתה שֶׁאֵת קטנה.

גִילּוֹקָא הוסיף עוד:

— חש אני כאב.

בלילה הפך הרוח ומשברי הים הגבירו מהלכם. הספינה חוללה על פני הגלים, נהדפה לצד מזרח ונתקפחה בנסיעתה. בעת העבודה נאנק גִילּוֹקָא לפרקים, כי כל ניד־ראש חזק גרם לו מכאוב.

פרנטי לא סלוי שאל אותו:

— מה לך?

לנוגה השחר הראה לו גִילּוֹקָא את מכתו. העור האדים יותר, ובאמצע הדלקת נראתה תפיחה לא גדולה.

אחרי שפרנטי בדקו, אמר לו גם הוא:

— לא חשוב, אל תשים לב.

גִילּוֹקָא כרך את צוארו במטפחת־כיס והתחיל מעשן. הספינה רקעה והרוח המְמַרָה הדפה הלאה מזרחה. שאגת הים בלעה את קולות האנשים. פעם בפעם זנק נחשול על הספון ונפץ בקול טפיחה.

לעת ערב שָׁפָה הסערה והירח יצא ככדור אש. הרוח רפה, והספינה נחה בשקט־הים כמעט בלי תנועה. המפרשים נגררו רפויים ורק מעת לעת עבר בהם רוח קל.

גִילּוֹקָא גנח מתוך יסוריו. לא היה מה לעשות, וחבריו התחילו מתעסקים במכתו. כל אחד ידע תרופה אחרת. צִירו, הזקן שבחבורה, יעץ לשים רטיה של קמח דבש. אשתו היתה מעלה ארוכה לבריות בסמים ובלחישות, ועל־כן האמין בידיעותיו ברפואה. אבל לא נמצא כאן לא קמח ולא דבש. בפכסמ־האניה אי־אפשר היה להסתפק.

סוף סוף לקח צִירו בצל ומלוא החופן זרעוני תירס; הוא כתש את התירס, חתך את הבצל לחתיכות קטנות והתקין מן התערובת רטיה. כשנגעה הדיסא בפצעו, חש גִילּוֹקָא מכאובים קשים עוד יותר.

כעבור שעה קרע את התחבושת וזרק את כל ה„סמרטוט“ כמשתולל הימה. כדי שיפטר מרוחו הרעה, עמד על יד ההגה ונהג בו שעה ארוכה. הרוח נעור והמפרשים נפנפו מתוך עליצות. באויר־הלילה הבהיר עלה מרחוק, כענן על המים, אי קטן. ודאי פלנוסה הוא.

למחרת הבוקר בקש צִירו לראות את המורסה. בטוח היה שיעלה בידו לרפאותה. התפיחה התפשטה במדה כזו, שכסתה כמעט את כל הצואר; מראַה הפך אדום עמוק ובראשה נראה בה גם כעין הסגול.

— אה מה זה? קרא בקול נבעת, שהחריד את גִילּוֹקָא. ורמו לפרנטי, לאחים טלמונטי ולאחרים שיגשו לראות. הדעות היו מחולקות: פרנטי דבר על מחלה אנושה. שתגרמו לגִילּוֹקָא חנק ודאי. תֹּור, בעינים פקוחות לרוחה.

הקשיב זה לדברי חבריו. השמים התקשרו כולם בעבים, והערפל חתל את הים הקודר. עדות בני־שחף עפו לעבר החוף ונפש גילוקא לבשה חרדת־מות.
— הרי „תורמוס” ביש — חוה דעתו טלמונטי הצעיר. האחרים הסכימו:
— כן, זה יתכן.

ואמנם למחרת היום נקוה מתחת לקרום־העור נוזל מעורב בדם, שנתגלע לאחרונה. כל השטח הנפגע היה דומה לקן של צרעין ומן הפתחים יצאו ושפעו זרמי מוגלה במצב של התמקקות. הדלקת והלפלוף התפשטו במהירות מבהילה. בחרדת נפשו התפלל גילוקא לרוכוס הקדוש, רופא הפצעים והחבורות, שיחיש לו תשועה, ונדר לו עשר, עשרים ליטרא שעה. הוא כרע בטבור הספון, פרש כפיו השמימה ונדר נדרו בדחילו ורחימו. ולחזוק הנדר קרא לעדים את שם אשתו וילדיו. חבריו שעמדו עליו מסביב הצטלבו לכל שם שיצא מפיו.

פרנטי לא סלוי הרגיש ברוח המתרגשת לבוא והרעים קול פקודה אדיר על פני הים השואג. הספינה רבצה ממש על צדה. מסצ'יזי, האחים טלמונטי וצ'ירו הטו את הספינה במהירות לא־תאומן. נצרינו טפס ועלה באחד התרנים למעלה. וכהרף־עין כנס את המפרשים. רק בתורן הקדמי נשאר המפרש מתוח. האניה חגה כשכור מצד אל צד ושטפה כסוס־מרוץ על כרבלות־הקצף.

— רוכוס הקדוש! רוכוס הקדוש! — צעק גילוקא, שרוחו נסערה מאד בתוך ההמולה הרוחת, קרס ונשען על ידיו, כדי שיוכל לעמוד בפני הדיפות הרוח. משברי המים הסתערו בזה אחר זה על פני הספינה; המים המלוחים הציפו את כל הספון.

— רד למטה! — גער פרנטי בגילוקא. גילוקא ירד במדרגות לתוך האולם. כל גופו היה לוהט ויבש, אימה ומכאוב פָּצו את גרונו. למטה בתוך האפלולית נדמה הכל כבעולם רפאים. המשברים התחבטו עמומות אל צלעות הספינה והיא חרקה בכל פרקיה. כעבור חצי שעה עלה גילוקא שנית אל הספון, חורת מות על פניו, כאילו עלה מתוך הקבר. למעלה, באויר הוקל לו, נוח היה לו להסגיר עצמו בידי הרוח העז, וקרבת החברים הרגיעתהו.

פרנטי, שנדהם מרוע פניו, שאל:
— ומה שלומך?

איש איש על מקומו חפשו המלחים תרופות חדשות. אנוסים היו לצעוק, כדי שישמעו איש את קול רעהו. הם התחילו להתרגש; כל אחד חשב את הצעתו לטובה ביותר. בבטחון של רופאים הגנו על דעותיהם ושכחו מתוך כך את הסכנה הצפויה.

מסצ'יזי ראה לפניו שנים, איך שרופא אמתי התנהג במקרה דומה לזה כשנתחו את ג'יובני מרגדונא בצדה. הרופא חתך את בשרו באיזמל, אחרי־כך משח את הפצע בחוטר־עץ טבול בנוזל. עשן, וכך שרף את הפצע. הבשר

המשחת. שעינו כעין משקע־הקהוה, הוסר במין כף, וכן נצל מרגדונא ממות.

מסצ'יזי חזר בהתעוררותו כרופא נתח חסר־רגש:
— מוכרחים לנתח אותך!

— מוכרחים לַחַתֵךְ!

ובדברו כך הניע את ידו מעל החולה בתנועה של חתוך. צ'ירו הסכים לדעתו של מסצ'יזי. גם האחים טלמונטי הסכימו בניד־ראש.

אך פרנטי לא סלוי הניע ראשו לאות שלילה. צ'ירו הציע אפוא לגילוקא שיסכים לנתוח. גילוקא סרב עוד.

או קרא אליו צ'ירו קשות:

— אם כן תפח את נפשך!

גילוקא החזיר עוד יותר והסתכל בחבריו בעינים גדולות מלאות זועה.

אתא לילה. בחשכה נדמה כמו הים יחמר ביתר עזו. לנוגה האור שעל חרטום הספינה הבהיק קצף הגלים המזנ־קים. היבשה היתה רחוקה. המלחים נאחזו בכל כוחם בחבלים, שלא יסחפו במחי המשברים. טלמונטי נהג בהגה. מעת לעת הריע קולו מתוך הסערה.
— רד, ג'ילו!

בנפשו של גילוקא היתה התנגדות טמירה לבדידות ולא יכול להחליט לרדת, אף־על־פי שהתענה מאד במכאובו.

גם הוא אחז בחבל; הוא חרק שניו מיסורים קשים. בעלות גל נתו, גחנו המלחים וצעקו קול אחד, כאילו אמרו להתגבר בכחות משותפים על קושי מיוחד.

הלבנה יצאה ממפלשי עב, ובלהות הסערה נפוצו מעט, אך כל הלילה הלך הים במשברים כבדים.

לעת הבוקר נכנע גילוקא לגורלו ואמר:

— בואו וחתכו!

האנשים התאספו בפנים רציניים והתיעצו בפעם האחר רונה. אחרי־כך בדקו את המורסה, שגדלה בינתים כאגרוף של גבר. כל הפתחים, שנדמו קודם לקן של צרעין או לכברה, התחברו עתה לחור אחד גדול.

מסצ'יזי אמר:

— חזק ואמץ! קדימה!

בחלקו נפל התפקיד של רופא־נתח. בקצות האצבעות בדק את פיות הלהבים. לבסוף בחר בסכיניו של טלמונטי הבכור, שהושחזה מקרוב.

— חזק ואמץ! קדימה!

הוא וחבריו רעדו כמעט מקוצר־רוח.

את החולה כאילו תקף עתה טמטום גמור. מבלי להשמיע הברה, בפה פעור ובזרועות תלויות בלא כח, נעץ את עיניו כמטורף במרחב הים.

צ'ירו אמר לו לשבת, סלק את התחבושת ושפתותיו מללו הברות, שהביעו את גועל נפשו. מחרישים שוחחו כולם על המכה.

מסצ'יזי אמר: „כך—ו—כך—”, כשהוא מסמן בסכין את

מאוצר שירתנו

יִצְחָק זִילְבֶּרְשֶׁלֶג / אֵינְנִי אֵלָא אָפֶס נְכַח יָם.

אֵינְנִי אֵלָא אָפֶס נְכַח יָם
פּוֹשֵׁט לַחֹף תַּסְאָרֶת צְוֹאֲרֵיו
בְּמַלְמוּלֵי תְרוּעָה בְּלוּלִים וְשָׁב
לְמַפְרָסוֹ הַנָּע וְנָד בְּצֵעִים.
אֵינְנִי אֵלָא אָפֶס נְכַח יָם.
הוּא קָיָם. אֲנִי עוֹבֵר בְּעָב.
הוּא אֲדִישׁ. אֲנִי בּוֹעֵר בְּשָׂרְב
מְאֻנִי וְקָבָה בְּקַרְתָּם.

אֵינְנִי אֵלָא אָפֶס נְכַח יָם.
וְאֲנִי נָשָׂא מַעְבָּר לְעֵם וְעֵם
בְּדִמְיוֹנִי — בְּשִׁנְאָן בֵּין שְׁנָאִים.
אֵינְנִי אֵלָא אָפֶס נְכַח יָם.
וְאֲנִי נָשָׂא אֶל שַׁר הַזְּמַיִם
בְּדִמְיוֹנִי — לְסַנֵּי הַיּוֹת הַיָּם.

צִירוֹ עֲשֵׂה כַּמְצוּתָהּ. גִּילּוֹקָא קָבַל עֵתָה הַכֹּל, רַק יֵבֵב
בְּלִי־חֶשֶׁךְ וְשֵׁנִי נִקְשׁוּ. הַצּוֹאֵר הַתְּנַפֵּחַ בְּמֵדָה מִבְּהִילָה וְהִיא
אָדוּם מֵאֵד, כִּמְעֵט סְגוּל, וּמִסְבִּיב לַחֲתָכִים נִתְגַּלּוּ בְּהֵרוֹת
חֻמוֹת אַחַדוֹת. הַחֹלָה נִשְׁמַ וְבִלַע בְּקוֹשֵׁי רֶב. הַצִּמָּא עֵנָה אוֹתוֹ.
— יֵרַחַם עֲלָיו רֹכּוֹס הַקְּדוֹשׁ, — אִמֵּר מִסְצִיזִי שֶׁגִּמַּר אֶת
חֲדוֹד הַחוּטְרִים וְחִכָּה לְעֶטְרוֹ.
דְּחוּפָה בִּידֵי הַרוּחַ פִּתְנָה הַסְּפִינָה לְצַד סְבִינְקוֹ וְהָאִי נַעֲלַם
מִן הָעֵינַי. הַחֲמָה עֲמַדָה עֵתָה בַּמְּקוֹם הַרְּקִיעַ, מוֹקֶפֶה עֲנֵנִי
שׁוֹשֵׁן.

הָאֲחִים טְלִמוֹנְטִי הַבִּיאוּ כְּלִי־חֶרֶס מֵלֵא עֶטְרוֹן לוֹהֵט.
גִּילּוֹקָא כָּרַע עַל בְּרִכְיוֹ לִשְׁנוֹת אֶת נִדְרוֹ לְרוֹכּוֹס הַקְּדוֹשׁ.
כֹּלֶם עֲשׂוּ אֶת אוֹת הַצֶּלֶב.
— הוּי רֹכּוֹס הַקְּדוֹשׁ, הוֹשִׁיעֵנִי! הַרְיֵנִי נוֹדֵר לְךָ מְנוֹרֶת־
כֶּסֶף וְשִׁמְן לִשְׁנֵה תְּמִימָה וְשִׁלְשִׁים לִיטְרָא נְרוֹת — הוּי רֹכּוֹס
הַקְּדוֹשׁ, הוֹשִׁיעֵנִי! חוֹסֵה עַל אֲשֵׁתִי וְעַל יַלְדֵי! — חוֹס וְרַחֵם,
רוֹכּוֹס קְדוֹשִׁי!
גִּילּוֹקָא קָפַל אֶת יָדָיו וְדַבֵּר בְּקוֹל, שְׁלֵא הִיָּה עוֹד שְׁלוֹ.
אַחֲרֵי־כֵן קָם וְאִמֵּר לְמִסְצִיזִי:
— הַתְּחַל!

מִסְצִיזִי עֵטַף אֶת הַחוּטְרִים בַּמִּשְׁהוֹ נְעוּרָה, טַבְלָם חֲלִיפוֹת
בְּעֶטְרוֹן הַלוֹהֵט, וְטַפְטַף עַל הַמְּקוֹמוֹת הַפְּתוּחִים, כְּדֵי לְהַעֲמִיק
אֶת הַשְּׂרָפָה וְלִשְׂרַשׁ אֶת הָרַע, גַּם יֵצֵק מִן הָעֶטְרוֹן לְתוֹךְ הַפִּצְעָה.
גִּילּוֹקָא לֹא הִשְׁמִיעַ הַבְּרָה. לְמֵרָאָה זֶה אַחְזָה פְּלִצוֹת אֶת
הַמִּסְתַּכְלִים.

פְּרַנְטִי הַנִּיד רָאָשׁוּ וְאִמֵּר מִמְּקוֹמוֹ:
— הַבָּאתֶם עֲלָיו כְּלִיָּה!

הָאֲחֵרִים טְלַטְלוּ אֶת גִּילּוֹקָא הַמֵּת לְמַחְצָה לְמִטָּה וְהַנִּיחָהּ
עַל אֲצִטְבָּהּ. נִצְדִיבֵן נִשְׁאֵר לִידֵי חַחֲלוּלָה לְשִׁמּוֹר עֲלֵיוֹ הַתְּאֻזִּן

כוֹוֹן הַחֲתוּכִים. וְהֵנָּה הַתְּפִרָץ גִּילּוֹקָא פִּתְאוּם בְּקוֹל יִלְלָה.
הוּא רַעַד בְּכָל גּוֹפּוֹ.

— חוֹק וְאִמְץ! — עוֹדְדוּהוּ הַמְּלָחִים.

מִסְצִיזִי נִגַּשׁ לְמֵלֶאכָה.

עִם מַגֵּעַ הַסְּכִיז הַרְּאָשׁוֹן צִרַח גִּילּוֹקָא צְרִיחָה גְּדוּלָּה,
וּבַחֲשֵׁקוֹ אַחֲרֵי־כֵן שֵׁנִי זֶה בּוֹז, הַשְּׁמִיעַ יֵבֵבָה חֲנוּקָה.
מִסְצִיזִי נִתַּח מִתּוֹנוֹת, אַךְ בְּבַטְחוֹן. הוּא הוֹצִיא אֶת קֶצֶה
לְשׁוֹנוֹ, מָה שֶׁעָשָׂה תְּדִיר בְּשַׁעַת עֲבוּדָה שִׁישׁ בַּה עֵיוֹן.
כְּשֶׁהִסְפִּינָה טוֹלְטָלָה עֵבֶר הַחֲתָךְ מִן הַצַּד, וְעֵתָה כְּשֶׁהִסְפִּינָה
נִזְדַּעְזְעָה מִמִּשְׁבֵּר מִסְתַּעַר, חֲדָר הַלְּהַב לְתוֹךְ הַרְּקָמָה הַבְּרִיאָה.
גִּילּוֹקָא פִּלַּט זַעֲקָה וְסַפֵּק בִּידָיו סְבִיבֵיו, כּוֹלוֹ שׁוֹתֵת דָּם, כַּחֲיָה
תַּחַת יְדֵי הַטְּבַח. הוּא לֹא רָצָה לְקַבֵּל עוֹד אֶת הַיִּסּוּרִים
בְּמִנּוּחָהּ.

— לֹא, לֹא, לֹא!

— גַּשׁ הֵנָּה! גַּשׁ הֵנָּה! — הָאִיץ בּוֹ מֵאַחוּרָיו בַּגְּעֵרָה
מִסְצִיזִי, שֶׁרָצָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת מֵלֶאכְתּוֹ.

הַיָּם הַחֹמֵר לֹא שִׁתַּק מְזַעְפּוֹ. מִמְּרַחֵק בָּאוּ הָעֲנַנִּים בִּיעֵף
וְעֵרְבְּלוּ זֶה אַחֵר זֶה. לֹא נִרְאָה כֹּל עוֹף. בְּתוֹךְ הַמּוֹלָה זֶה שְׁאִין
לֵא סוּף, לְרוֹשֵׁם אֹרֶי־הָאִימוֹת, תִּקְפָּה אֶת הָאֲנָשִׁים הַתְּרַגְּשׁוֹת
מְזוּרָה; הַתְּנַגְּדוֹתוֹ שֶׁל הַפִּצְעוֹ, שֶׁנִּחְלַץ מִתְּפִישׁוֹתֵיהֶם, גֵּרְתָה
אוֹתָם שְׁלֵא מִדַּעַת.

— הֵנָּה תִּגַּשׁ!

מִסְצִיזִי הוֹסִיף כְּמַצְלִיף אַרְבַּעָה, חֲמִשָּׁה חֲתוּכִים
חֲדָשִׁים. מִתּוֹךְ הַפִּתַּח נִבַּע וְעָלָה נוֹזֵל מְעוֹרֵב דָּם וּמוֹגְלָה.
נִצְרִינּוֹ עֲמַד בְּקִדְמַת הַסְּפִינָה וְהִבִּיט בְּמַגוּר אֶל מַעֲשֵׂה הַזּוּעָה.
פְּרַנְטִי לֹא סְלוּי רָאָה, שֶׁהִסְפִּינָה בָּאָה בְּסַכְנָה וּפְקַד בְּמִלּוֹא
גְּרוֹנוֹ:

— הוֹרֵד הַמְּחִיצוֹת! הַתֵּק אֶת הַהֶגֶה!

הָאֲחִים טְלִמוֹנְטִי, מִסְצִיזִי וְצִירוֹ עֲשׂוּ בְּמֵלֶאכָה, וְהַסְּפִינָה
הַבְּקִיעָה שׁוֹב בְּמִרוּצָה מִטּוֹרְפַת אֶת הַגְּלִים. בְּמִרְחָק עֵלְתָה
וְהוֹפִיעָה לִיסָה. בְּקִרְנִים אֲרוּכוֹת טַס עֵתָה זוֹהַר־הַחֲמָה עַל
פְּנֵי הַיָּם וְנַעֲלַם מֵאַחֲרֵי הָעֲנַנִּים הַנִּרְדָּפִים, שֶׁשֵּׁנוּ בְּלִי־הֶרֶף
אֶת תְּבִנַת הַשְּׁמַיִם.

פְּרַנְטִי נִשְׁאֵר לִידֵי הַהֶגֶה, הָאֲחֵרִים פָּנוּ שׁוֹב אֶל גִּילּוֹקָא. —
עֵתָה הַגִּיעַ הַזְּמַן לְנִקּוֹת, לְשֶׁרֶף וְלַחְבֹּשׁ אֶת הַפִּצְעָה.
הַמְּנוֹתַח נִמְצָא בְּמַצֵּב שֶׁל אִפְסִיט־כַּחוֹת גְּמוּרָה. לֹא אִיכַפַּת
לוֹ כְּלוֹם. הוּא הַסְּתַכֵּל בַּחֲבֵרָיו בְּעֵינַיִם דּוֹעֵכוֹת, חֲדָלוֹת הַבְּעָה,
כְּעֵינֵי חַיָּה גּוֹעֵת. בְּשִׁיחוֹ אֶל נַפְשׁוֹ חוֹזֵר כְּמַעֲט בְּלִי הַפְּסֵק:
— אֲנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת! אֲנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת!

צִירוֹ נָסָה לְנִקּוֹת אֶת הַפִּצְעָה בְּמַעֲט נְעוּרָה, וּבִזָּה גְּרָהוּ
עוֹד יוֹתֵר. מִסְצִיזִי בִקֵּשׁ לַחְקוֹת אֶת מַעֲשֵׂה הַרּוֹפֵא שֶׁל
מִרְגָּדוֹנָא לְכֹל פְּרִטְיוֹ וְהַתְּחִיל מִחֲדָד בְּמִתְיַנּוֹת חוּטְרֵי אוֹרוֹן
קִטְנִטְנִים. הָאֲחִים טְלִמוֹנְטִי הַתְּחִילוּ לְהַכִּיךְ אֶת הָעֶטְרוֹן, שֶׁצְּרִיךְ
הִיָּה לְהַרְתִּיחוֹ, לְשֶׁרֶף בּוֹ אֶת הַפִּצְעָה. אֲבָל אִי־אִפְשָׁר הִיָּה
לְהַבְעִיר אֶשׁ עַל הַמְּכַסָּה, כִּי הַסְּעֵרָה כָּתְבָה אוֹתָהּ בְּכָל רִגְעָה.
שְׁנֵיהֶם יִרְדּוּ לְמִטָּה.

מִסְצִיזִי צֵעַק אֶל צִירוֹ:

— רַחֲמֵנוּ בַּיָּמִים מְלֻחִים!

שם למטה לקולו העמוק של פרנטי, בקראו לחבריה, ולצעדי
הם המגושמים של המלחים. פתאום נחבטה „טריניטה“ וחר-
קה מכל מסגרותיה. נצרינו השגיה תיכף בפרצה, שהמים
הקרו בתוכה, והרים קול צעקה. האנשים מהרו לבוא והזדרזו
לתקן את הבדק.

הספינה היתה צפויה לסכנת אבדן.

רצוף מגו ועד נפש התרומם גילוקא מעל האצטבה,
בחשבו כי הספינה הוכתה לרסיסים, חדל-עזרה לפת את אחד
האחים טלמונטי והתחנן כאשה:
— אל תעזבוני! אל תעזבוני!

הם הרגיעוהו והשכיבוהו שוב על האצטבה. מלא חרדה
מלמל מלים בלתי-מובנות, בכה וילל, שאינו רוצה למות.
הדלקת המתגברת הלכה והתפשטה על כל הצואר, אחזה
לאט לאט את הגוף והתפיתה נעשתה איומה יותר, והעלוב
חש שהוא הולך ונחנק. הוא פער את פיו ככל אשר יכול,
לשאוף משהו אויר:

— העלוני! פה אין לי אויר! פה אני מת!

או קרא פרנטי לאנשים לעלות על המכסה. הספינה
משולשת-התרנים נטתה ונשאה בקלות. קשה מאד היה לנהיג
גה. פרנטי כוון את הרוח וחלק את הפקודות הנחוצות. הערב
היה ממשמש ובא והים הלך הלך והרגע.

כעבור זמן-מה עלה נצרינו נבעת כולו וקרא:

— גילוקא גוסס! גילוקא גוסס!

הספנים מהרו שמה; הם מצאו כבר את חברם מת; גופו
היה ממותח על האצטבה, עיניו פקוחות ופניו נפוחים, כמת
בחניקה.

טלמונטי הבכור אמר:

— הוא מת?

האחרים עמדו נבהלים ומחרישים על המנוח. בדממה עלה
שוב אל המכסה. טלמונטי חזר:

— הוא מת?

הלילה ירד על הים. הסערה היתה לדממה. המפרשים
נגררו שוב רפויים והספינה לא זזה ממקומה. הם היו על
יד האי די סולטה.

הספנים ישבו צפופים וכווצים וספרו זה עם זה על המר
אורע. הם היו נרעשים מאד, מסצ'יזי היה חור ותקוע בתוך
עצמו.

הוא העיר:

— הבריות יאמרו, אנחנו רצחנוהו נפש. מה נעשה עתה?
את הבחורים, המלאים חשדים ואמונות-שוא, ענה הפחד.
והם ענו לו:

— אמנם כן הוא.

מסצ'יזי נאנק:

— נ,י, מה לנו לעשות?

טלמונטי הבכור ענה בקרירות-רוח:

— הוא מת? — טוב, גשליכנו הימה. נאמר, טרוף טרף

בסערה! אין ספק, יאמינו לנו.

האחרים הסכימו לדבריו.

קראו לנצרינו.

— הי, אתה — אלם תהיה כדג! — ובהעויות של איום

רתקו את הסוד בתוך נשמתו.

הם ירדו והעלו את הפגר. מבשר הצואר כבר נדף ריח

מחריד. לכל תנודה זבה המוגלה לארץ.

מסצ'יזי אמר:

— נשימהו בתוך שק.

אבל השק קלט רק מחציתו. הם קשרו את השק מעל

לברכים והרגלים היו בולטות. אינסטינקטיבית הביטו זה

אל זה בשעת מעשה. לא נראה מפרש; הים הולך מימיו

אחרי הסערה בגלים גדולים, שוקטים. האי די סולטה היה

שרוי בתכלת עמוקה.

מסצ'יזי אמר:

— נכבידהו, לפחות באבן.

הוא לקח אבן מנטל הספינה ורתקה בחבלים לרגלי

גילוקא.

מסצ'יזי אמר:

— קדימה!

הם הרימו את הפגר מעל לדופן הספינה והשמיטוהו

הימה.

המים נתזו. הגויה ירדה מתחלה לאטה, אחר כך נעלמה

בתוך המצולה, ובקול בעבוע נתאטרו עליה המים.

הספנים שבו מאחורי הספון והמתינו לרוח. בדממה העלו

עשן מקטרוותיהם. מסצ'יזי עשה תנועה כלאחרי-יד, כדרך

אנשים סגורים, בשעה שהם נלחמים כנגד יצר פנימי.

הרוח ניעור. המפרשים תפחה אחרי התנופפם רגע ברעש.

ה„טריניטה“ התחילה נעה לצד סולטה. אחרי שיטה יפה

במשך שעתים עברה את המיצר.

החוף היה מוצף אור הירח. הים היה חלק כראי מוצק.

שתי אניות יצאו מגל ספלטרו וקרבו אל ה„טריניטה“. על

מכסות שתי האניות שרו המלחים.

כשמוע צ'ירו את קול הזמרה, אמר:

— האח, אלה הם בני פסקרה!

פרנטי אמר בראותו את הסמלים והסמנים על המפרשים:

— אנשי רִימֹנְדִי קֶלְרִי.

הוא השמיע קול תרועה ממושך. בני המולדת ענו בקול

מצהלות. אחת האניות היתה טעונה דבלי תאנים, השניה —

אבני גזית.

בעבור האניה השניה כעשרה מטר הרחק מן ה„טריניטה“,

הוחלפו קריאות דברים.

— הי! גילו? האין פה גילו?

מסצ'יזי קרא:

— הוא לקח מאתנו בתוך הסערה! הגידו לאם!

מן האניה נושאת האבנים הגיעו קולות קוראים אחדים.

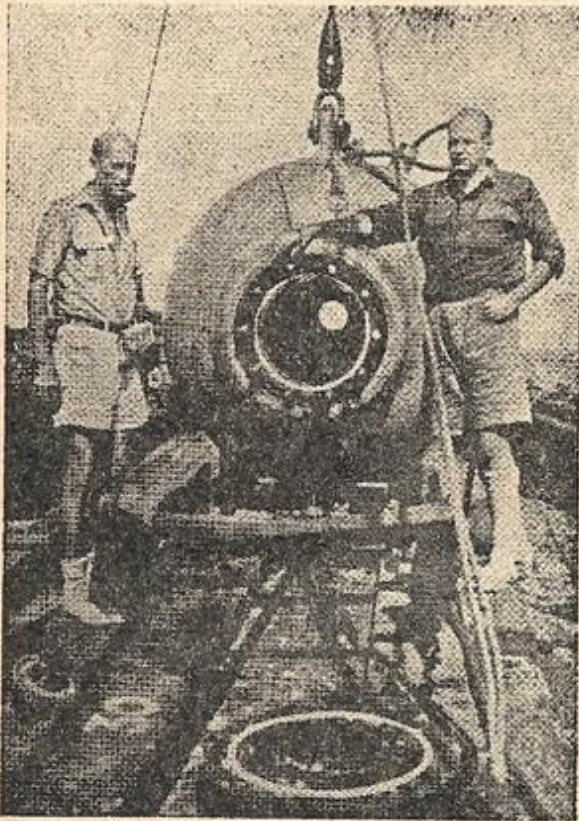
אחר-כך ברכת הפרידה.

— שלום! שלום! בפסקרה! בפסקרה!

המלחים שבשתי האניות המפליגות בחפזן שבו אל זמר-

תם והוסיפו לשיר — לנוגה הירח.

ושכבת תחמוצת העופרת סתמה כל נקב קל שבין שני החמרים האלה.

ברטון וביבה ליד כדור המצולות.

משקל הכדור היה למעלה מאלפיים ק"ג, והוא נתלה בכבל מתכת שקטרו היה $2\frac{1}{4}$ ס"מ ובכוחו היה לשאת כדור כבד פי שנים-עשר. להורדת הכדור ולהעלאתו היה משמש סליל, שקטרו 25 ס"מ וארכו 168 ס"מ. השקעת הכדור והעלאתו בוצעו באמצעות מכונת קיטור שהותקנה יחד עם כל המכשירים הדרושים לצלילה על סיפון הספינה. להסקת האויר לנשימה הותקנו בתוך הכדור בקבוקים מלאים חמצן דחוס ומצויידים בשסתומים אוטומטיים, המספקים לשני אנשים שני ליטרים חמצן בדקה. לשם טיהור האויר מדר תחמוצת הפחמן נמצאה תמיסת נתר מאפל ולהנעת האויר הותקנה מניפה חשמלית. הטלפון והזרקור היו מקבלים את הזרם החשמלי מהספינה. במקרה של קילקול בטלפון היה מיתקן שאיפשר לאותת לעובדים באניה על ידי הפסקת זרם חשמלי והפעלתו. המספר הכללי של העובדים בהשקעת הכדור (יחד עם שני האנשים בכדור) היה עשרים ושמונה. לאחר מספר נסיונות בכדור הריק נכנסו לתוכו ברטון וביבה, ב־6 ביוני 1930, לביצוע צלילתם הראשונה. הם בחרו לשם כך בנקודה ליד האי נונסוטש (Nonsuch), במרחק 15 ק"מ מחוף ברמודה והגיעו ל־240 מ'. הם עברו, איפוא, בנסיונם הראשון, ב־50 אחוז, את התישגים האחרונים

הצלילה לעומק של 160 מ' היתה הישג גדול של המדע והטכניקה, אך האדם לא אמר די בזה. ביחוד לא הסתפקו בהישג זה חוקרי עולם החי שבמצולות. מחקר בעלי החי שבמצולות התפתח במשך שמונים השנים האחרונות. מניחי יסודותיו של מדע זה היו הסקוטי וייויל תומסון (Wyville Thomson) והאנגלי י. ד. קארפנטר (Carpenter), שביצעו בשנת 1868 (4 באוגוסט — 25 בספטמבר) בספינה „לייטנינג" את המשלחת המדעית הראשונה הגדולה לחקר החי שבמצולות. עולם שלם, חדש, מקסים ומפתיע נתגלה אז לעיני החוקרים. הוכח אז, שלכל הפחות עד לעומק של 1200 מטר קיימים בעלי חיים. נתגלו מינים חדשים, שהמדע לא ידעם מתמול שלשום, ונמצאו מינים מימי תקופת הטריאסה, שסבורים היו כי כלו ותמו לגווע. המשלחת המדעיות, במרוצת השנים הבאות, הוסיפו נדבכים על גבי נדבכים בבנין המדע החדש. אך הידיעות שנרכשו היו מבוססות רק על העבודה ברשתות ועל כן גם היו מקוטעות ופגומות. רק חלק קטן מבעלי החיים שבמצולות ניתן להיצוד ברשתות, וגם חלק זה הגיע לידי החוקרים בצורה מושחתת. בשל ההבדל הגדול בלחץ נקרעו אברים פנימיים מתוך הגוף, העינים יצאו מחוריהן, הקשקשים נשרו וכו'.

מחקר החי שבמצולות העלה את הצורך בחדירה למעמקים ניכרים יותר משהרשה השריון. אך זמן רב נדמה כי נבצר מאת האדם לעבור את התחום של 160 מ'. עד שבאו שני אמריקנים וחוללו מהפכה במושגינו בשטח זה, ופתחו לפנינו אפקים חדשים, מפליאים ומרהיבים.

אוטיס בארטון וויליאם ביבה (Beebe) ביצעו במשך ארבע שנים כיבוש העולה על כל מה שהשיגה האנושות כולה בשטח זה במשך אלפי שנה.

אוטיס בארטון הגה את הרעיון לבנות כדור, עשוי פלדה, שיוכל לעמוד בפני הלחץ הגדול של המים בעומק של מאות מטרים, ויחד עם ביבה ביצע את הצלילות הנועזות במעמקים, שלא היו כדוגמתן בתולדות האנושות.

כדור המצולות של ביבה ובארטון

הכדור הוכן מפלדה ממין משובח ביותר. קטרו הפנימי היה 137 ס"מ ועובי דפנותיו $3\frac{1}{5}$ — $3\frac{1}{2}$ ס"מ. בגוף הכדור היה פתח-כניסה (קטרו 35 ס"מ) ושלושה אשנבים (20 ס"מ הקוטר). להגפת פתח הכניסה שימש מכסה, שמשקלו היה למעלה מ־160 ק"ג, שהוצמד לפתח באמצעות עשר יתדות ובורג חזק. גלילי קוארץ, בעובי שבעה וחצי ס"מ שימשו באשנבים במקום זכוכית. בחרו בקוארץ מפני שהוא החזק מבין כל החמרים השקופים, ומפני שהוא מעביר את כל גלי האור (הזכוכית עוצרת, כידוע, את הקרנים האולטרא-סגוליות). גלילי הקוארץ היו נתונים בתוך צינורות מתכת,

* ראה „ים" ו'—ד' (מ"ב—מ"ג). חשוניכסלו תש"ט.

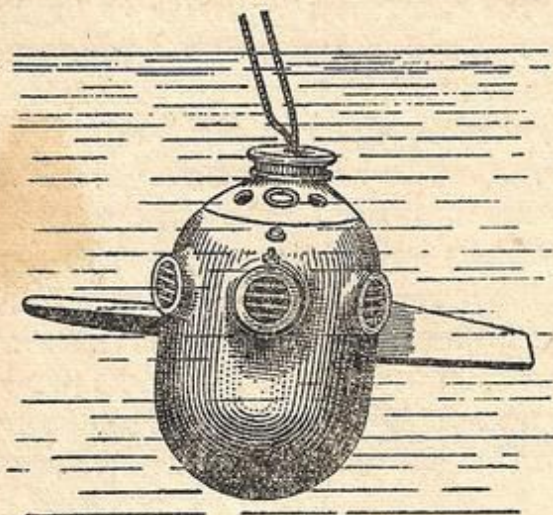
של החוקר ברגע שהוא מסיר את הלוח מעל פני אחת התופעות הניראות כמסתוריות.

בשעת צלילתו האחרונה זכה להתגלות כזאת: בעומק של 512 מ' ראה בעל חי מסתער כלפי החלון, אך פונה פתאום הצדה ו — מתפוצץ. ברגע ההוא היה מבטו דרוך ורוחו עז, והוברר לו מה שהיה בעיניו עד לרגע ההוא בגדר חידה סתומה; הוברר לו שזרם הלהבות המתפרץ מגוף השרטונית שבעמקי הים מתאים לזרם הדיו המתפרץ מגוף הספינה החיה על פני המים. תפקיד אחד לשתי הסגולות האלה — להסתיר את גוף בעל החי מעיני האויב.

מענינות ביותר הן תוצאות חקירותיו בשאלות האור שבמעמקים, שנעשו גם על ידי הסתכלות ישרה וגם באמצעות הספקטרוסקופ. סמוך לפני הים הצטמצם הצבע האדום שבספקטרום למחצית רחבו הרגיל. בעומק של 6 מטרים לא נשאר מהצבע האדום אלא חוט דק ובעומק של 15 מטר תפש צבע התפוז (Orange) מקום בראש. בעומק של 45 מ' נעלם גם הצבע הזה. בעומק של 105 מ' היה הרכבו של האור כזה: 50 אחוז כחול-סגול; 25 אחוז ירוק, ו-25 אחוז אור חלש, חסר גון מיוחד. בעומק של 135 מ' נשאר רק הסגול, ובעומק של 240 מ' לא נראה אלא פס צר אפור-לבן, הנחלש והולך ומעומק של 600 מ' ואילך אין כל סימן שהוא לאור. על הרושם שעשתה עליו האפלה, — בשכבות העמוקות ביותר שהגיע אליהן, — הוא כותב: „לפני ימים מועטים נראו לי המים שחורים יותר מכפי שאפשר להשיגם בכוח הדמיון, אך הפעם הרגיש בהן המוח שהם שחורים משחור. נדמה לי שלהבא ייראו בעיני כל הלילות רק כשלבים שונים של דמדומים. מעתה לא אוכל עוד להשתמש נאמנה במלה שחור.“

כדור המצולות והטאנק של הצי האמריקני

הצי האמריקני הכניס לשימוש מכשיר קטן שהוכן לפי דוגמת הכדור של ביבה. זהו כדור אטום בפני המים המצוייד בשתי כנפים ובכמה אשנבים. בתוך הכדור יושב אדם אחד.

כדור המצולות של הצי האמריקאי.

בצלילה בעזרת שריון. הצלילה והעליה יחד נמשכו כשעה. הכל עבר ללא תקלה. רק בעומק של 90 מ' הורגשה חדירה אטית אך קלת ערך (כדי מחצית הליטר) של מים דרך סדק דק מן הדק שהתהווה באורח פלאי במכסה פתח הכניסה, ופעם אחת נפסק זרם החשמל לרגע קט.

מושים את הכדור מהמצולות.

אך שני החוקרים לא אמרו די בהישגם. ב-11 ביוני של אותה שנה, חמשה ימים לאחר צלילתם הראשונה, הגיעו ל-429 מטר. הישג גדול לאין ערוך מהראשון. אולם שני הישגים אלה היו רק הצעדים הראשונים בדרך למטרתם. ב-22 בספטמבר 1932 הגיעו בכדור הפלדה שלהם, שכינו אותו בשם „כדור המצולות“ („Bathysphere“), לעומק של 670 מטר; ב-11 באוגוסט 1934 הגיעו עד לעומק של 765 מטר וארבעה ימים לאחר כך, ב-15 באוגוסט, הגיעו עד ל-923 מטר. כל מדינות אמריקה, והעולם התרבותי כולו, עקבו בנשימה עצורה את הנסיונות הנועזים של החוקרים. כדי לאפשר למיליוני האנשים הלאה לעקוב את פעולתם של שני החוקרים בשעת הצלילה, עשתה הנהלת הראדיו האמריקני את הסידורים הדרושים לשידור קולם של ביבה ובארטון בשעת הצלילה. ב-22 בספטמבר 1932, משעה שלוש, כשהגיע הכדור לעומק של 457 מטר ועד שלוש וחצי כשהגיע ל-670 מטר, שמעה אמריקה כולה, וכן חלק מאירופה את קולם של ביבה ובארטון ממעמקים, כשהם מודיעים על כל המתגלה לעיניהם בכל רגע ורגע. לשם כך הוקמה על סיפון הספינה תחנת ראדיו ששידרה את דבריהם של שני החוקרים, שנמסרו באמצעות כבל של 900 מ' מהכדור.

בדברו על חוויותיו בחקר המצולות מציין ביבה ארבעה סוגי רשמים ומאורעות שפעולתם נחרתה עמוק בנפש החוקר. ואלה הם: ניצנוץ ראשון של אור בגוף בעל חי; השתלטות החושך המוחלט; גילוי מין חדש של בעל חי, וניצנוץ הכרה חדשה. גדולה ביותר היא ההתרגשות הנפשית

הוקם קואופרטיב לשליית ספוג טבעי מהים.

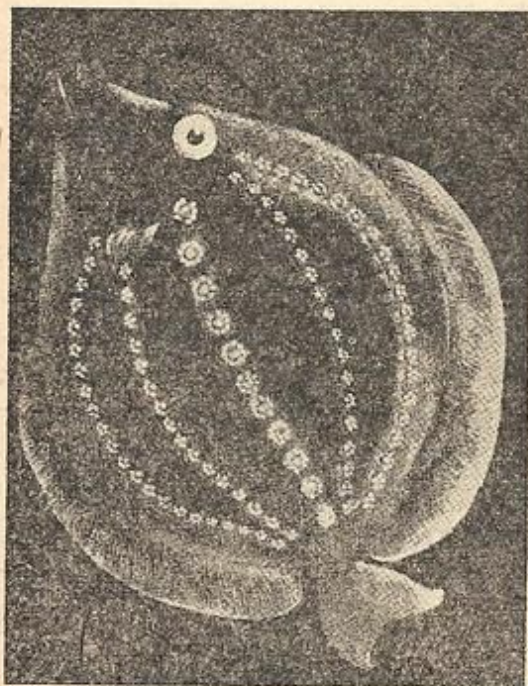
בין הקואופרטיבים שאושרו בחודש האחרון על ידי המחלקה לאיגוד השיתופי (קואופרציה) של הממשלה, נמצא קואופרטיב לשליית ספוג טבעי ממצולות הים, שהוא ראשון מסוג זה בישראל. המדובר הוא בחיות המצויות בקרקעית הים, האמודאים מיתים אותן ושולים מהים. הן משמשות בעיקר ליצוא וכן לשימוש עובדי הרפואה כספוג טבעי ולשימוש משרדי. הקואופרטיב מונה עתה 7 חברים, עולי מח"ל, מיוצאי צרפת ומארוקו, שעבדו כאמודאים ומלחים בצי ישראל. עתה הם נגשים לעבודת הנסיון בחופי הארץ.

בעל הון אמריקאי גילה ענין מיוחד בקואופרטיב זה ועתה מתנהל אתו משא ומתן בענין השקעת ההון הדרוש לפיתוח הענף ובכל הכרוך בייצורו ושיווקו.

הפחמן נעשית על ידי אלקאלי. הצוללת מחושבת לשני אנשים, נהג ומשקיף, את הקשר עם העולם החיצוני מקיימים באמצעות אולטרא-סונים, תפקיד הספינה המלווה הוא להביא את הצוללת עד למקום הרצוי.

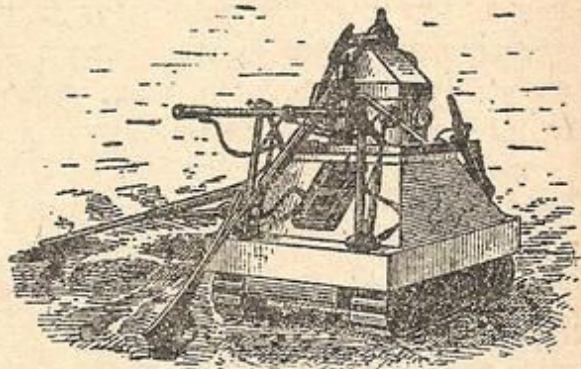
המשלחת תחקור את העמקים של 4000 מ' הגובלים את מפרץ גויניה. זהו איזור שהתנאים המיטיאורולוגיים נוחים בו ביותר לנסיונות מסוג זה.

ב-3 בנובמבר 1948 נעשה נסיון הצלילה הראשון בקרבת העיר דאקאר. הצוללת הגיעה במצב ריק לעומק של 1400 מ'. בשעת העלאת הצוללת נתגלה שמכשיר-הציפה ניזוק. דבר זה גרם לדחיית המשך הנסיונות לתאריך בלתי קבוע. (המשך יבוא)

אחד הדגים היפים ביותר שבמעמקי הים. גופו זרוע חמשה טורי פנסים, כדי להאיר את מחשכי הים שאין אור השמש מגיע אליהם.

היכול להשתמש במכשיר נשימה. כן יכול הוא להשתמש בזרקורים ובמצלמה. בכדור-מצולות זה משתמשים לאורך החופים. הספינה המלווה יכולה לאספו במהירות של 5 ק"מ לשעה בערך.

טנק תתי-מימי

הצי האמריקני הכין גם טאנק בעל זחלים. הוא אינו תלוי בספינה מלווה. בטאנק ישנם מקומות-ישיבה לשני אנשים. הוא מכיל אויר למשך צלילה של 12 שעות. בארבע פינות הטאנק ישנם ווים להחזקת דברים שונים. הטאנק הזה מחושב לצלילה עד ל-600 מטר.

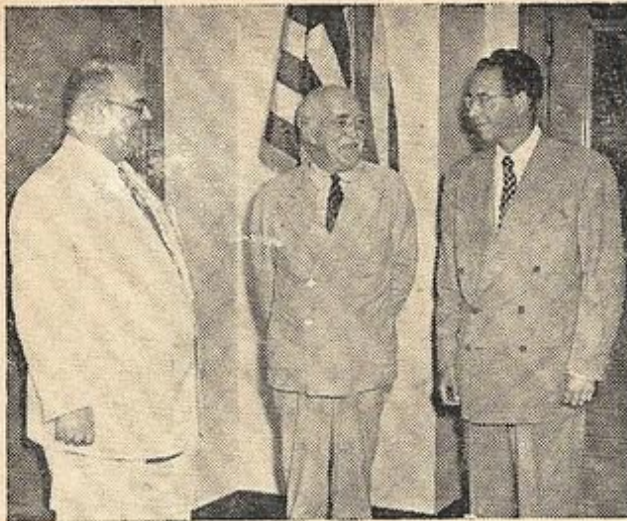
צוללת פיקאר וקוזין

חוקרי הסטרטוספירה הנודעים מכינים צלילה לעומק בצוללת מיוחדת שהם מכינים לצורך זה. הצוללת עשויה תא פלדה בעובי 9 ס"מ וקוטר פנימי בעובי 2 מ'. לעריכת תצפיות מצוידת הצוללת בשני אשנבים. שני זרקורים חיצוניים מאפשרים תצפיות באור צדדי.

כיון שהמשקל הכללי של התא אינו מאפשר לו לשחות בתוך המים, היה צורך לציידו במכשיר-ציפה מיוחד. המכשיר מורכב משבעה צינורות המכילים 3200 ליטר בנזין. כעקל (עומס) משמשים בלוקים של בטון המבטיחים מהירותה של 1 מ' לשניה. את שיווי המשקל בעומק הרצוי משיגים על ידי חצציות של ברזל שישפך מתוך משפך. כשרוצים להמשיך בירידה מכניסים מ"הים. כשמגיעים קרוב לקרקע הים יכולים להבטיח את השהייה שם באמצעות כבל מיוחד. לשם היעלות מקרקע הים מפילים חלק מגושי הבטון. לצוללת יש קוטר-פעולה של 20 ק"מ, תודות לשני מנועים חשמליים צדדיים. את החשמלית הדרושה לפעולת המנועים, הזרקורים וכו' מספקות סוללות המותקנות מחוץ לתא. כל גושי הברזל, הסוללות, הכבלים וכו' מוחזקים מחוץ לתא בעזרת אלקטרומגנטים. מעגלי זרם מיוחדים מאפשרים להפיל באפן נפרד כל מה שמוחזק על ידי האלקטרומגנטים. במקרה של קלקול המנועים החשמליים, משחררים את כל המכשירים הללו והצוללת עולה יותר מהר מן הרצוי, אבל אין זה אלא תפישת הרע במיעוטו.

הצלילה צריכה להימשך 12 שעות. הנשימה של האנשים מובטחת על ידי בקבוקי חמצן. טיהור האויר מדור-חמוצת

מרכז החבל הימי לישראל

המג"ר ג'נרל פיליפ ע. פלמינג (באמצע), יו"ר הועדה הימית של ארצות הברית, קבל לראיון את מר הינדס, שליח החי"ל (משמאל). מימין — מר ב. נדל, מידידיו של החי"ל בארצות הברית.

לרגל חגיגות "יום הים", שקוימו זו הפעם הראשונה בארה"ב, בהשתתפותו של מר הינדס, הביע הגנרל פלמינג את יחסו האוהד למפעל הימי הישראלי בזה הלשון:

"נעים לי מאד להבטיחך שאני תומך במטרות החבל הימי לישראל, אשר נטל על עצמו להקנות לעם ישראל את אהבת הים.

בשנה הראשונה לקיום מדינת ישראל עשיתם התחלה טובה בשטח הצי המסחרי ומבין אנכי שבחסות החבל הימי לישראל נעשו הצעדים הדרושים כדי לתת לנוער של עמכם את ההכשרה הדרושה במקצועות הימיים.

תפקידכם בישראל איננו שונה בהרבה מתפקידה של הועדה הימית של ארה"ב. שני המוסדות חותרים למטרה אחת, והיא — להחדיר בהכרת העם את ההבנה שעליו להיות עם ים. אני מוסר לכם את אחולי הנאמנים להצלחת מפעלכם הנהדר."

בעתונות המקומית פורסמו תמונות מבקורו של מר הינדס אצל הגנרל פלמינג, בתוספת דברי הערכה לפעולותיו של החבל הימי לישראל.

באקדמיה הפדרלית של הצי המסחרי האמריקאי

לפי הזמנה מיוחדת ערך מר הינדס בקור ממושך באקדמיה הפדרלית של הצי המסחרי האמריקאי בקינגסטון, בסביבות ניו יורק.

ראשי בית הספר הראו לאורח את בניני המוסד ומסרו לו פרטים על מהלך הלימודים. מר הינדס מסר דו"ח מפורט על ביקורו זה למשרד התחבורה, לנשיאות החי"ל ולהנהלת בית הספר הימי בחיפה.

מר הינדס נוכח גם בחגיגות הבגרות באקדמיה הנ"ל, כאורחו של ראש האקדמיה אדמירל מק-לינטוק.

בהשתתפות ב"כ הסניפים, נתכנס לישיבה בבית הימאים בת"א, ב-20 ליולי ש. ז. בעיות הימאות, על ענפיה המרובים בספנות, דיג וחינוך ימי, ובעיות היסוד של החבל הימי לישראל לקראת ועידתו העולמית הראשונה, הועלו בו לדייון מקיף.

מר י. פרישמן, מזכירו הכללי של החבל הימי לישראל, אל סקר את פעולות החי"ל בתקופה האחרונה וה"ה מ. ריבלין ומ. פומרוק הציעו תכנית פעולה לעתיד. בוויכוח הער, בו השתתפו, בין היתר, הגב' ג. רכב מהנהל"ת "צים", ה"ה י. רותם, מנהל אגף הדיג במשרד החקלאות, מ. גולדנסקי, מזכיר אגודת הימאים, ג. תלם מאפריקה הדרומית ורבים אחרים, נידונו בצורה מקיפה תפקידיו של החי"ל בכל שטחי העבודה הימית. בישיבת המרכז הקרובה יסוכם הוויכוח ויבאו הצעות להחלטה.

נסתחה שנת הלימודים בבית הספר הימי.

ב-19 לספטמבר ש. ז. חודשו הלימודים בבית הספר הימי, לאחר פגרת הקיץ.

הרכב הכתות והמחלקות בשנת הלימודים תש"י הוא כדלקמן:

הכתה	שייטים	מכונאים
א'	25	19
ב'	28	12
ג'	16	—
	69	31

מתוך 100 התלמידים שבשלוש הכתות, 74 גרים בפנימית המוסד בכת גלים.

מר מ. הינדס חזר משליחותו בעניני החבל הימי

מר מ. הינדס, חבר נשיאות החי"ל ויו"ר מועצת הסניף בחיפה, חזר בראשית ספטמבר משליחותו בעניני החבל הימי לישראל בארצות הברית, קנדה וצרפת.

תוך מגע הדוק עם פעילי החי"ל בארצות הללו ובעזרתם של עסקנים ידועי שם קשר מר הינדס קשרים רבים עם חוגים נרחבים, לענינם בפעולותיו של החבל הימי לישראל. בהשתתפותו קוימו עשרות פגישות ואספות, ומאמרים רבים פורסמו מעל דפי העתונות על מפעלי הים בישראל ועל מגמותיו ופעולותיו של החבל הימי. גם עם אישים לא יהודים העומדים בראש מוסדות ימיים בארצות הברית בקשרים.

בזמן שהותו בארצות הברית קבל מר הינדס עזרה מלאה מ"הקרן האמריקאית למוסדות ישראלים", ובמיוחד — מנשיאה מר אדוארד א. נורמן וממנהלה הראשי מר יצחק נורמן.

הרי פרטים מפגישותיו של מר הינדס בחו"ל.

אצל הגנרל פלמינג

מר מ. הינדס נתקבל ע"י הגנרל פילפ ב. פלמינג, יו"ר הועדה הימית של ארה"ב, הממונה על הצי המסחרי ועל בתי הספר שלו בארה"ב.

הנהלת בית יורדי הים בניו יורק — המוסד הגדול ביותר מסוג זה בעולם, המוחזק ע"י חוגי הכנסיה באמריקה — הזמינה את מר הינדס לבקר בו. הבקור בבית, לכל מחלקותיו המרובות, ארך יום שלם. מנהל הבית הד"ר הול מסר באמצעות מר הינדס ברכה לבית יורדי ים בחיפה.

מר הינדס (משמאל) בפגישתו עם ד"ר הול (באמצע). מנהל בית יורדי הים בניו-יורק.

הנוער תובע הכשרה ימית בגולה

ארגוני הנוער הציוניים בארצות הברית ערכו למר הינדס מסבת פרידה חגיגית לפני נסיעתו לקנדה. הושמעו נאומים לכבוד החבל הימי לישראל והועלתה הבעיה של הכשרה ימית לנוער העברי בגולה.

מר הינדס הבטיח לעורר את הבעיה בפני המוסדות המוסמכים.

הבקור בקנדה

עם סיום עבודתו בארצות הברית בקר מר הינדס בשתי ערים גדולות של קנדה — במונטריאל ובטורונטו.

במונטריאל נערכה לכבודו ארוחה במלון „וינדזור“, בה הוחלט על בחירת ועד חדש לחבל הימי לישראל. עו"ד בט שוי קבל על עצמו לטפל בענין זה. גם עו"ד בלומפילד הבטיח לתת את ידו להקמת הועד החדש, ומר ויזנטל, אחד מידידיו הנאמרים של החי"ל בקנדה הסכים להשתתף בפעולותיו. במעמד זה נידונו פרטי הפעולה במקום, לרבות מפעל מיוחד לרכישת סירות לפעולות ההכשרה הימית בישראל.

בטורונטו התקיימה מסבה חגיגית ב„פרימרוו קלוב“ בהשתתפות ראשי הציונות והצבור בעיר. ישבראש מר רוברט סורין, יו"ר ההסתדרות הציונית במקום. בו בערב קבלו את פני האורה האדון והגב' זקס, יו"ר ההסתדרות הציונית בקנדה ורעייתו. מצד ראשי הצבור היהודי בטורונטו הובטחה עזרה מלאה לחבל הימי.

בזמן בקורו במונטריאל נשא מר מ. הינדס נאום על ישראל במועדון רוטרי המקומי, ביום בו הרצה במועדון שר החוץ הקנדי מר פארסון.

העתונות הכללית בקנדה הבליטה את הופעתו של הנציג הישראלי ונתנה בהודמנות זו אינפורמציה מקיפה על החבל הימי לישראל ומטרותיו.

אדמירל לואי כהן — יו"ר בחטיבת החי"ל בפריז

בדרכו חזרה מארצות הברית בקר מר הינדס בפריז. הסניף המקומי של החי"ל ערך לכבודו מסיבה במלון „מודרן“. המסיבה נפתחה ע"י מר יפרויקין (הבן) ואדמירל לואי כהן. המהנדס הראשי של צי המלחמה הצרפתי ישבראש. אדמירל כהן נשא נאום נלהב לכבוד הצי המסחרי של ישראל ולכבוד החי"ל. מר מ. גרזון, הנספח המסחרי של צירות ישראל בצרפת, אמר דברי ברכה בשם מדינת ישראל.

מר הינדס נשא נאום מקיף על תפקידי החי"ל ועל התפתחות המפעלים הימיים בישראל. במסיבה נוכחו גם כמה אישים מהחוגים הצרפתיים הנוצרים המתעניינים בישראל.

בסיומה של המסיבה פנה עו"ד א. אוסטרוב, מזכיר החי"ל בצרפת, בקריאה לנוכחים להצטרף לשורות החי"ל. רבים נרשמו מיד כחברים ואף הביעו את נכונותם לסייע ברכישת חברי הדיש לחבל הימי לישראל.

הורכבה ועדה לעניני נמלים וים.

ב„ילקוט הפרסומים“ האחרון פורסמה הודעה לפיה מינה שר התחבורה ועדה מייעצת לחקיקה בעניני נמלים וים, ואלה חבריה: אריה פנקס (משרד התחבורה) — יו"ר; חברים: מ. בעהם, עו"ד ד"ר ל. הנמן, זאב הים, מינץ, ד"ר י. סבא, י. סלומון, ש. פרידמן, שבתאי רוזן.

הוזלו השירותים בנמלים.

במסגרת המערכה להורדת יוקר החיים ועל דעת הועדה הבינ-משרדית לקביעת תעריפי ההובלה של מסעות ונוסעים ביבשה ובים, קבע משרד התחבורה תעריפים חדשים לשירותי הסוארות, הסבלות והסיראות בנמל חיפה, תל-אביב ויפו. התעריפים החדשים מהווים הוזלה של 10—20% מן התעריפים הקודמים.

להורדה גדולה נוספת של דמי השירותים בנמלי ישראל יש לצפות לפני סוף השנה, עם בוא ציוד חדיש מאמריקה, אשר יאפשר יתר מיכון בעבודה.

מהוגי משרד התחבורה מדגישים, כי בשום פנים ואופן אין לכרוך את הוזלת התעריפים בדרישה להורדת שכר הפועלים. תעריפי השירותים היו מנופחים ביותר וגבהם המופרז היה לו צידוק רק לשעתו — בימי היות עבודת הנמלים בראשית התפתחותה.

הורדת מחירי ההובלה בקו ישראל-אמריקה.

הנהלת החברה קו ישראל אמריקה החליטה להוריד את דמי ההובלה באניותיה המהלכות בקו בין נמלי ארצות הברית, קנדה וישראל בשיעור בין 5—15% לפי סוגי המטען השונים. התעריף המזול נכנס לתוקפו החל מ"1 בספטמבר ש. ז.

הוספתו שני קברניטים ומהנדס ימי ראשון.

שני רבי-חובל, שעברו בהצלחה את הבחינה של „מועצת הבוחרים“ הממשלתית, הוסמכו כדון. המוסמכים הם: א. ב. פרוידנט ברג, שעבד בזמנו באניה „תל-אביב“, במלחמה העולמית התגייס לצי המלחמה הבריטי. בזמן האחרון הוא עובד באניות חברת „עתיד“. ב. אליקים אפשטיין („גוקי“), עבד באניות שונות על פני ימים רבים. במלחמה העולמית היה בצי המסחרי הבריטי ורטי ואח"כ — בחיל הים הישראלי. כן הוסמך בתור מהנדס ימי ראשי — דוד פוריא, יליד הארץ. החל כנעריספון ב„הר

מיטב אחולינו
ללקוחותינו
לראש השנה

„ציון“ המשיך בספינה „חנה“, היה בצי הבריטי ובמספנות באנגליה, ולאחרונה — ב„קדמה“.

עם ההכרתה הזאת יש כבר ארבעה רבי חובל, שהוסמכו ע"י מדינת ישראל. השנים הקודמים הם יוסף גולדנסקי (רב חר"ל ראשון בישראל!), עתה קברניט קוממיות ויחזקאל ירדן (ירחובסקי). קברניט של „עצמאות“.

ספינת טיול נתרמה ע"י יהודי אמריקאי לצי ישראל.

ספינת טיול בשם „קרוסטילה“, בת 50 טון, ניתנה כמתנה לצי ישראל מאת היהודי האמריקאי ק. קאופמן.

בטכס צנוע, שנתקיים בנמל חיפה, העברה הספינה לרשות חיל הים ודגל ישראל הונף על תרונה. מ"מ ראש עיריית חיפה מר דוד הכהן בירך את רבי-החובל מר ריאון (נוצרי אמריקאי) ואמר שיו ובקש להביע את תודת ישראל לארצות הברית. „אנחנו מקוים שאתה, הקברניט, תביא עוד הרבה אניות לנמל ארצנו“ — הוא סיים. בטכס היה נוכח הקברניט שלמה שמיר, מפקד חיל הים.

מקורותיה של „דרומית“ בהפלגתה הראשונה.

עם שובה של אנית המשא „דרומית“ של חברת „צים“ מהפלגתה הראשונה בקו המשאות החדש המקשר בין נמלי אירופה המערבית והצפונית ובין נמלי ישראל, נודעו מפי חבר העובדים באניה פרטים על מסעותיה ועל הרושם הרב שעשה בקורה בנמלים השונים, ביחוד על התושבים היהודים.

האניה עזבה את חיפה באמצע אפריל ש.ז. בדרכה לטוניס. שם היתה צריכה להטעין ברזל. פועלי הנמל הקטן לה-גולט La Goulette בטוניס סרבו להטעין את האניה העברית ועמדו להכריז שביתה. רב החובל של האניה — ספרדי-נוצרי, מידידי המפעל הציוני, המשרת זה כמה שנים בנאמנות את המפעל הימי הישראלי, נפגש עם באי-כח הפועלים הערבים ואחרי דברי הסברה שלו על החיים בישראל, על עבודתם המשותפת של הפועלים היהודים והערבים בנמל חיפה ועל השתייכותם של פועלים ערבים ל„הסתדרות“, חזרו בהם פועלי הנמל ועבודת ההטענה של „דרומית“ בוצעה ללא הפרעות.

קבלת פנים לבבית נערכה לחבר העובדים של „דרומית“ על ידי יהודי העיר טוניס. מאות רבות התאספו בנמל כאשר „דרומית“ עזבה את טוניס בדרכה לאנגליה.

גם בנמל האנגלי מילסבורו עורר בקורה של „דרומית“ ענין רב. מאמרים על האניה ועל הצי העברי נדפסו בעתונות המקומית, ומבקרים רבים, יהודים ולא יהודים בקרו באניה בימי עגינתה בנמל. משלחות יהודיות מהערים הסמוכות, ביחוד מלידס ומברד'פורד וכתות תלמידים של בית ספר יהודי הגיעו במיוחד למילסבורו כדי לחזות באניה העברית. בדגל הישראלי המתנופף עליה ולשוחח עם ימאים יהודים. באחת השבתות בקרו אנשי הצוות בבית הכנסת ובתים יהודים רבים „התחרו“ ביניהם על הזכות לארח אצלם את

ימאי „דרומית“. מסבתגן נאה נערכה לכבוד הצוות לפני הפלגתה של האניה.

מאנגליה הגיעה האניה לברמן.

ב־7.8.49, עזבה „דרומית“ את ברמן בדרכה לאנטוורפן. גם בנמל זה היה רב מספר האנשים אשר בקרו באניה. באנטוורפן הטעינה האניה מטען כללי רב (מכונות, אספלט) והפליגה לרוטרדם. שם המשיכה להטעין סחורה עבור ישראל. ב־16.8.49, עזבה „דרומית“ את רוטרדם וביום 2.9.49 הגיעה לחיפה. עמוסת מטען רב — כ־4600 טון — בשביל ישראל.

מסיבה לעובדי „ננכה“.

התקיימה ב־22 לאוגוסט ש.ז. בבית יורדי הים בחיפה. נוכחו בה גם קצינים ומלחים מכל האניות שעגנו אותו יום בנמל חיפה, ובס"ה כ־300 איש.

קורס להשתלמות מקצועית לעובדי נמל ת"א.

נפתח בבית הימאים ב־7 בספטמבר ש.ז. המחזור הראשון של הקורס יימשך קרוב ל־3 חדשים. משתתפים בו למעלה מ־50 שומ"ע עם מכין הסווארים, המכונאים, ההגאים ואנשי הספון העובדים בנמל. הקורס מכיל את המקצועות: מטאורולוגיה, תורת ההגאי ותמרונים, חוקי דרך, מפה ימית, השמים, המצפן, חבלים, יציבות במים, פריקה, טעינה ושמירה על מטענים בסירות, גאות, שפל, זרמים וגלי חוף, והירות למניעת מקרי אסון ועוד. בין המרצים — מטובי המומחים בארץ.

בפתיחת הקורס נאמו ה"ה: י. פרישמן, בשם החבל הימי וא. אידס — בשם מועצת פועלי ת"א. ה' שאול הגידוס נשא את הרצאת הפתיחה על יסודות המטאורולוגיה בארץ. ההרצאה היתה מלווה הדגמות במכשירים חדישים, יקרי המציאות ועוררה ענין רב.

3 צעירים ערכו מפע הרפתקאות בסירת-ימנוע מאנגליה לישראל.

סירת מוטור קטנה ובה שלושה בחורים יהודים מאנגליה התקדמה לנמל ת"א אחרי חדשיים של נסיעה, אור ליום ר' 19.8.49, בשעה 2 בלילה.

בסירה ישבו ד. רבק בן 25, אחיו מוריס רבק בן 29 וארתור ברוזה, לשעבר איש מח"ל וסרן בחיל התותחנים בצבא ישראל. „העפלתם“ זו מרצון נעשתה לשם ספורט, לפי דבריהם. הם יצאו מאחד מגמלי צרפת ושהו חדשיים בדרך. באיטליה נחשדו ע"י השלטונות ונעצרו למשך שבועיים, אחר כך הפליגו דרך יוון, תורכיה וקפריסין. במשך כל הדרך התנוסס דגל ישראל על הסירה. ויזות לא היו להם ולאחר שנחקרו ע"י שלטונות הנמל בת"א וע"י מחלקת הבריאות ניתנו להם רשיונות כניסה, והם נתקבלו בלבביות.

„הנמל“, עלון עובדי נמל חיפה.

עלון חדשי בשם „הנמל“ החל להופיע בתמו ש.ז. בהוצאת ועדי העובדים בנמל חיפה. שלשה עלונים יצאו עד כה לאור והם מכילים הומר אינפורמטיבי רב ורשימות מענינות ביותר לביורר הבעיות המיוחדות של צבור המועסקים בנמל. הקורא ימצא בהם גם סקירות תמציתיות, מכלי ראשון, על מצב העבודה בנמל.

„מכס ותעבורה“.

עמילי המכס בישראל החלו בהוצאת בטאון אגודותיהם בשם „מכס ותעבורה“. עד כה הופיעו 2 חוברות. מחוץ לחומר האינפורמטיבי מכלילות החוברות רשימות כלליות בשאלות הספנות ותגובות לעניינים שוטפים.

לנשיא המדינה; לראש הממשלה ולשריה;
 לצבא ההגנה; לחיל הים הישראלי; לאניות
 העבריות ולעובדיהן; לעובדים בנמלים;
 לדייגים בחופי ארצנו; לכובשי הים הצעירים-

מיטב אחולינו לשנה החדשה.

תכלה שנה וקללותיה,
 תחל שנה וברכותיה.

החבל הימי לישראל ומוסדותיו

המועצה המקומית, הדרה

עיריית פתח תקוה

עיריית צפת

המועצה המקומית, רחובות

לצמוד הפועלים בארץ
 לצבא ההגנה לישראל ולנוער החלוצי
 להמוני היהודים בפזורים
 ליורדי ההסתדרות באשר הם שם

ברכת ההסתדרות לשנה החדשה.
 כי תתחדש עלינו -

בתנופת בנין גדולה,
 בזנועה חלוצית מחודשת,
 בהמשך קיבוץ גלויות,
 בהעלאת כוחו של הפועל במדינה,
 בהגברת כוחה הבונה והמחנך של ההסתדרות,
 בכיבוש השממה,
 בהאדרת המדינה והבטחת שלומה.

הועד הפועל
 ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י

לחיל הים הישראלי, ליורדי הים
 העבריים - חלוצי ההפעלה, לעובדים
 בנמלים ולדייגים בחופי ארצנו.
 מיטב אחולינו לשנה החדשה
 קבוץ מעברות

כפר יחזקאל

שנת יצירה, בנין ושלום
 אשדות יעקב

כפר נחלד

בית עובד

כרכור, המועצה המקומית

גבע

נגבה

מכמורת
 מושב שתופי לדיג ולחקלאות

גבעת חיים

נצנים

לכובשי הים - בנמלים, באניות ובדיג
 מיטב אחולינו לשנה החדשה

כפר אז"ר

„צור משה“ מושב עובדים

עין השופט

כפר יהושע

שנת בנין ועליה

"מגן"
 שרות נוסעים וחבילות
 תל-אביב - ירושלים - חיפה
 נסיעות מיוחדות לכל חלקי הארץ
 בשנה גאולה ושלוש לכל עם ישראל במדינת ישראל ולגולה
 יהודה הלוי 47, טל. 4701

"חיל" - "חניה" בע"מ
 אלנבי 46
 טל. 4871
 ללקוחותינו
 הנכבדים
 וידידינו
 שנה טובה

שנה טובה ללקוחותינו
"זריז"
 חבי' הובלה
 חיפה, בלפור 3, טל. 2084

לנשיא המדינה, לראש הממשלה ולשרי המדינה
 לצבא ההגנה לישראל ולחיל הים הישראלי
 לוועד הפועל של ההסתדרות ומוסדותיו
 ולכל צבור הפועלים
 לכל לקוחותינו ולכל אלה הבאים אתנו בקשרים
 לכל חברינו ועובדינו ולכל בית ישראל -
שנת שלום ועליה
וביסוס המדינה
"הארגז" בע"מ
 ת - ל - א - ב - ב

ליורדי הים באניות
 מיטב ברכותי לשנה החדשה
שלמה ונציה ושות'
 תל-אביב, רחוב הגדוד העברי 2
 ת.ד. 1040, טלפון 2553

עצמון
 מחסני ערובה בע"מ
 החסנה • עמילות מכס • הובלה ימית ובטוח
 תל-אביב, רח' לילינבלום 11
 ת.ד. 698 - טל. 2485

מחסני ערובה ארצי-ישראליים בע"מ
 תל-אביב, אחד העם 30

"שחף"
"סואר"
"עומסים"
 רחוב כיאט 6, חיפה

"דרום יהודה"
 אגודה נהגים קואופרטיבית בע"מ

סוכנים כלליים אחים אברהם
 ירושלים: סמנת קולונל אריון
 תל-אביב: רחוב אחוזת בית 3
 חיפה: רחוב חיים 6
 טלפון 5960
 טל. 10-5217
 מאחלים ללקוחותיהם. ידידיהם ומכריהם
 שנה טובה ומבורכת

ל ב י ס ו ס ה מ ר י נ ה

גאות ושפע בים וביבשה
להאדרתה וחזוקה
של מדינת ישראל ועובדיה

לשכת המס המרכזית
תל-אביב, משרדי הועה"פ של ההסדרות

למשלת ישראל
לעולים במדינת ישראל
לציבור הפועלים בישראל
לצבא ההגנה לישראל
לדור הצעיר בישראל
לתנועה החלוצית ולשליחינו בתפוצות
לחברי מפלגת פועלי ארץ ישראל

תהא שנת תש"י

שנת האדרת המדינה,
שנת ביצור-השלום,
שנת עליה-גדולה וקבוץ גלויות,
שנת תנופה חלוצית להפרכת השממה

מרכז מפלגת פועלי ארץ ישראל

הסנה

חברה ארץ-ישראלית לאחריוח בע"מ

חברת הביטוח הגדולה בארץ

סכום הביטוח (חיים) -	5.600.000.- ל"י
ההכנסה השנתית ב-1948	990.000.- ל"י
הון וקרנות	985.000.- ל"י

ה מ ר כ ז :
תל-אביב

רחוב לילינבלום 44, טלפון 4431/2, ת. ד. 805

"ניר" בע"מ מוסד כספי
להתישבות העובדת
תל-אביב, שדרות רומשילד 28 א'
טלפון 4423/24 ת. ד. 1294

מרכז "הפועל"

תל-אביב, רחוב לילינבלום 29

"שלב"

הקואופרטיב המאוחד להובלת משאות

תל-אביב - ירושלים - חיפה
טל. 4765, 3986, 302, 4394
4641, 4618

רחובות - פתח תקוה - סכריה - באר שבע
231, 211, 232

מ ב ר ז :

את מדינת ישראל ומוסדותיה, צבא ההגנה לישראל,
מוסדות ההסדרות, מרכז הקואופרציה,
את צבור הפועלים, נותני העבודה
והספקים, את החברים
העובדים ומשפחותיהם

בשנת שלום וביסוס מדינתנו

"שחר"

אגודה שתופית לתחבורה בע"מ - חיפה
חיפה - הדר הברמל

תוצרת

"תנובה"

תמיד

על שלחנכם

ו ק ב ו ז ג ל ו י ת

בנק א"י לדיסקונט בע"מ

הון נפרע ורזרבות:

1,062,000 ל"י

לא עסקי בנק

תל-אביב · ירושלים · יפן

בנק הפועלים

— בע"מ —

תל-אביב

מוהל עסקי בנק
לכל ענפיהם

בנק המזרחי בע"מ

תל-אביב, רח' לילינבלום 48, טלפון 4262/3

קופת מלווה של הפועל המזרחי בא"י בע"מ

תל-אביב, רחוב אחד העם 108 — טלפון 4474

כניסים: ירושלים, רחוב הרצל בית חורי, טלפון 5359

ג בית, רחוב הרצט סמואל

כל עסקי בנק בחנאים נוחים

קרדיט מסחרי תל-אביב

אגודה הדדית בע"מ

הלואה והסכונן חדרה בע"מ

ת.ד. 14 חדרה

מיטב איחולינו

לשנה החדשה

— תש"י —

"המלחים" בע"מ

ביח"ד לעבודות ברזל ורתוך, בנין,

מכונות חצץ, מניפים וסירות ברזל

בית יציקה

תל-אביב, ת.ד. 1275, טל. 3080

חב' החמצן לא"י (מילר ושות')

ביח"ר לחמצן ואצטלין

מבוכים את לקוחותיהם וידיהם

ב ש נ ה ט ו ב ה

חיפה, ת.ד. 290 - טלפון 3295, 7215

הברה א"י לתעשית קפיצים בע"מ

תל-אביב, רח' זבולון 38

טלפון 5957

כל מיני קפיצי רפוד

קפיצים

לאוטומובילים, למכונות וכו'

פועלי ביהח"ד לחוטי תפירה, "לויטן"

"ארנית"

ביח"ד לאריגת סרטים בע"מ

"פרדס"

אגודה קואופרטיבית של פרדסנים בע"מ

(נוסדה בשנת תר"ס)

המשרד: תל-אביב, רחוב לבונטין 8

ת.ד. 461

טל. 4351

שנת ברכה ושלווה

חברת החשמל לא"י בע"מ

מברכת את ישראל בכרכת שנה טובה

מהנדס : אטקס

בית מסחר לרדיו, חשמל וקלנוע
חיפה, מרכז מסחרי החדש, רחוב הבנקים 13
ת.ד. 422, טלפון 4048

רדיו זוסמן

חיפה, רח' ארלוזורוב 17
טלפון 2345

מיטב איחולנו לשנה החדשה

חברה א"י לחוטי-חשמל בע"מ

חיפה, ת.ד. 443, טלפון 7191/2

רדיו בוגל

מקלטים ומוצרי חשמל • תוצרת כל חשמל
לקוחותינו הנכבדים וידידינו שנה טובה

יוסף רבינר

בית מסחר לרדיו וצרכי חשמל
ובית מלאכה לעבודות חשמל
חיפה, מרכז מסחרי החדש
רחוב המלך גורג' החמישי 35 - טלפון 2965

„חרות" בע"מ

תל-אביב ירושלים חיפה
אינסטלציה, חמום מרכזי

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י

חברת המהנדס בע"מ - סניף חיפה

מהנדסים • אדריכלים • בוני ערים

ת.ד. 2140 - טלפון 5205

רח' בלפור 9, פנת רח' ירושלים

שנת פריחה

לארץ ולתושביה

מנוחה ונחלה

לעולים אליה.

בלובנד

מלון "ירקון" בע"מ

תל-אביב טלפון 3597

מטבחי פועלים בתל-אביב

בית ברנר - טלפון 3448
הסניף: אלנבי 130 - טלפון 4125

בני משה קורים

תל-אביב, רחוב וולפסון 52

● טלפון 4401 ●

מ. ליזרוביץ ומש'י

מאפיה וקונדיטוריה

קרית אליהו-חיפה, טל. 6190

מברכים את קרוביהם ולקוחותיהם, הועד למען החילו, שקס'
בשנה טובה

קבוצה קואופרטיבית "לבנה" בע"מ

מכבסת קיטור

תל-אביב, רחוב מזרחי ב' בית רובננקו

יוסף מרקוביץ

צרכי רפוד וקשומ

חיפה

רחוב הרצל 37

לקידומו של המפעל הימי

ספרית פועלים

הוצאת הקבוץ הארצי השומר הצעיר בע"מ
ת.ד. 526 תל-אביב, יהודה הלוי 20 סל. 4865

ליורדי הימים, —
לצי ולצבא ההגנה לישראל, —
למנויי ספרית הפועלים ונאמניה, —
ברכת שנה טובה
קליטת התפוצות, יישוב השממות,
שלום של אמת ואחות עמים,
משטר של קדמה וחירות

מתוך תכנית תש"י —
שנת העשור לספרית הפועלים:

מקור

א. שלונסקי — כתבים
דב סדן — סרוטוקול של אביב
אמה לוין — פרקי בראשית
חייקה גרוסמן — עיד הנר דולק
משה שמיר — רומן מחיי המרשבה

מענית

גרישקו די לנה — הגנטיקה החדשה
הונבן — מתמטיקה למליונים

לכל-תרגומי מופת

רומאן דולאן — קולא בריניון
לב מולסמוי — בתרגום א. שלונסקי
מ. די גאר — מלחמה ושלום
מאיאקובסקי — בתרגום לאה גולדברג
מבחר שירים — בית סיבו (גמר), ומהדורה חדשה
בתרגום מנשה לוין
בתרגום א. פן

לכל-מדע

לנין — האימפיריקריטיציזם והמאטריאליזם
פלכנוב — המאטריאל זם ההסטורי ומתנגדיו
מיסיריאזוב — הש טה ההסטורית בכיולוגיה
קורנפורת — המדע סותר את האידיאליזם ההסטורי

לכל

אנזיפרי — ארצו של אדם
רנאר — ראש גזר
סיילר — המתים והעירומים
שולוחוב — הדון השקט
גרוסמן — מותו של משורר

נעורים

סור — אוצרות תבל
אורליך יאן — הכלכלה המארקסיסטית
גומוב — הולדת השמש ושקיעתה
מאסורין — האדם הקדמון

קבצים על תרבות מתקדמת בשאלות ספרות, ספרי ילדים וספרי חנוך.
בשנת העשור לספרית פועלים יופיעו הספרים
בתכנית מהודרת ובכריכת בד.
הצטרף לאלפי המנויים של ספרית פועלים. דרש את הקטלוג

"רוזנטורס" רחוב הרצל 12, תל-אביב

פרסלר, תל-אביב, בדיהודה 20
הצעה מיוחדת! בטלדרס גברדין רק 6.250
מכנסי גברדין רק 4.500

"תרזיה"

ביח"ר לנגרות בע"מ

ראשון לציון
טלפון 219

"חריש"

חברה חקלאית קואופרטיבית בע"מ

מברכת את כל חבריה, את צבור הפועלים
בארץ והעומדים אהה בקשרים בעיר ובכפר
בברכת שנה טובה.
בשנת עליה גדולה, יצירה ובנין

"שוה חקלאי" חברה לשווק
ואספקה בע"מ

טלפון 2307 תל-אביב ת.ד. 2018
לכל החקלאים, הידידים והלקוחות הקשורים אתנו
מיטב ברכותינו לשנה החדשה

פוטו סטודיה

שרלופה
את נרדה מאיר

רחוב המלכים 63, ת.ד. 609, סל. 2115 חיפה
פורטרטים • רפורטז • אדריכליות
צלומי ילדים ופספורטים

הצינקהגרפיות
המאוחדות בע"מ

תל-אביב
רח' לילינבלום 12
ת.ד. 407 - סל. 2532

וחלת
בנימין
פתחחקה, חובביציון 50

חברת טקסטיל אינעו

אנשי אניות ידעי הים
מלכים אצלנו

שנה טובה מאחלת
ציונים
חברת השיט הישראלית

עתידי
חברה לשרות ימי בע"מ

אניות עבריות
מלחים עברים

הסוכנים המנהלים:
אחים ברנט את בורכרד
בע"מ

אניות עתידי לשרותך תמיד.

יעקב כספי
סוכן אניות והובלה
ת.ד. 27 טלפון 3026

רחוב המלכים 76,
פנת רח' המערב מס' 1
מרכז מסחרי - חיפה

אהרן רוזנפלד
סוכן אניות

עומד לשרות הקהל המסחרי
בכל עניני הובלה ימית

חיפה
ת.ד. 74 טלפון 4241/2

פרדיוז
ספה
בזטה

ביום ספה
בלינה
בזטה

"לינה טובה על פרדיוז"
פרדיוז חברה למזדונים וספות בע"מ נחלת יצחק

אשניידין
A. SHNEIDIN

תעשית מסות, ספות ומטות חלוץ
למוסדות ולקבוצים מחירים מיוחדים
הסכירה בסיסונות וליחידים

תל-אביב
רחוב השוק 34, בחצר